

***OBITELJSKI ZAKON
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE***

**OBITELJSKI ZAKON
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

PRVI DIO

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se zakonom uređuju obitelj, brak i pravni odnosi u braku, odnosi roditelja i djece, posvojenje, skrbništvo, pravni učinci izvanbračne zajednice žene i muškarca, prava i dužnosti članova obitelji u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), te postupci mjerodavnih organa u svezi s bračnim i obiteljskim odnosima i skrbništvom.

Članak 2.

(1) Obitelj u smislu ovog zakona je životna zajednica roditelja i djece i drugih krvnih srodnika, srodnika po tazbini, posvojitelja i posvojčeta i osoba iz izvanbračne zajednice ako žive u zajedničkom domaćinstvu.

(2) Uređenje odnosa u obitelji se zasniva na:

- a) zaštiti privatnosti obiteljskog života,
- b) ravnopravnosti, međusobnom pomaganju i poštovanju članova obitelji,
- c) obvezi roditelja da osiguraju zaštitu interesa i dobrobiti djeteta i njihovoj odgovornosti u podizanju, odgoju i obrazovanju djeteta,
- d) obvezi države da osigura zaštitu obitelji i djeteta,
- e) pružanju skrbničke zaštite djeci bez roditeljske skrbi i odraslim osobama koje nisu sposobne same skrbiti o sebi, svojim pravima, interesima i imovini.

Članak 3.

Izvanbračna zajednica u smislu ovog zakona je zajednica života žene i muškarca koji nisu u braku ili izvanbračnoj zajednici s drugom osobom, koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

Članak 4.

(1) U obitelji je zabranjeno nasilničko ponašanje bračnog partnera i bilo kojeg drugog člana obitelji.

(2) Pod nasilničkim ponašanjem podrazumijeva se svako narušavanje fizičkog ili psihičkog integriteta u smislu članka 4. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.

Članak 5.

(1) Za pružanje stručne pomoći i zaštite prava i interesa djeteta i ostalih članova obitelji, za rješavanje sporova između članova obitelji, kao i u svim slučajevima poremećenih obiteljskih odnosa mjerodavan je centar za socijalni rad, kao organ skrbništva, sud i osoba ovlaštena za posredovanje.

(2) U kantonima i općinama u kojima nije osnovan centar za socijalni rad, poslove iz stavka 1. ovog članka i druge poslove skrbništva određene ovim zakonom vrši općinska služba kojoj je povjereno vršenje tih poslova.

(3) U slučaju da se osim povrede prava radi i o kršenju ljudskih prava i temeljnih sloboda članova obitelji i posebno najboljih interesa djeteta, pravne i fizičke osobe iz stavka 1. ovog članka prijavit će to Instituciji ombudsmana Federacije Bosne i Hercegovine i zatražiti njezino sudjelovanje u postupku ukoliko se kršenje uobičajenom procedurom ne može riješiti.

(4) Pravne i fizičke osobe iz stavka 1. ovog članka dužne su međusobno surađivati.

DRUGI DIO

II. B R A K

1. Pojam braka

Članak 6.

Brak je zakonom uređena zajednica života žene i muškarca.

2. Uvjeti za postojanje braka

Članak 7.

(1) Brak sklapaju suglasnom izjavom žena i muškarac pred matičarom.

(2) Matičar je državni službenik.

(3) Bračni partneri mogu nakon sklopljenog braka pred matičarom sklopiti brak i pred vjerskim službenikom.

Članak 8.

(1) Za postojanje braka potrebno je:

- a) da su budući bračni partneri različitog spola,
- b) da su budući bračni partneri izjavili pristanak za sklapanje braka,
- c) da je pristanak izjavljen pred matičarom.

(2) Ako pri sklapanju braka nije bio ispunjen neki od uvjeta iz stavka 1. ovog članka, ne nastaju pravni učinci braka.

Članak 9.

Pravo na tužbu za utvrđivanje da li brak postoji ili ne postoji pripada svakoj osobi koja za to ima pravni interes, kao i organu skrbništva.

3. Uvjeti za punovažnost braka

Članak 10.

Brak ne može sklopiti osoba koja je već u braku.

Članak 11.

(1) Brak ne može sklopiti osoba kojoj je oduzeta poslovna sposobnost ili koja je nesposobna za rasuđivanje.

(2) Iznimno, sud može u izvanparničnom postupku dozvoliti sklapanje braka osobi koja je nesposobna za rasuđivanje ako utvrdi da je ona sposobna shvatiti značenje braka i obveza koje iz njega proizlaze, te da je brak očito u njezinome interesu.

Članak 12.

(1) Brak se ne može sklopiti između krvnih srodnika u ravnoj i pobočnoj crti do četvrtog stupnja uključivo.

(2) Odredba iz stavka 1. ovog članka primjenjuje se i na odnos nastao potpunim posvojenjem.

Članak 13.

Brak ne mogu sklopiti posvojitelj i njegovo posvojče u slučaju nepotpunog posvojenja.

Članak 14.

(1) Brak se ne može sklopiti između: svekra i snahe, zeta i punice, očuha i pastorka i maćehe i pastorka, bez obzira da li je prestao brak čijim je sklapanjem nastalo ovo srodstvo.

(2) Iznimno, sud može u izvanparničnom postupku dozvoliti sklapanje braka srođnicima iz stavka 1. ovog članka ako utvrdi da postoje opravdani razlozi.

Članak 15.

(1) Brak ne može sklopiti osoba koja nije navršila 18 godina života.

(2) Iznimno, sud može u izvanparničnom postupku dozvoliti sklapanje braka osobi koja je navršila 16 godina života ako utvrdi da postoje opravdani razlozi, da je ta osoba tjelesno i duševno sposobna za vršenje prava i dužnosti koje proizlaze iz braka i da je brak u njezinom interesu.

Članak 16.

(1) Brak nije valjan ako je na njegovo sklapanje bračni partner pristao u strahu izazvanom ozbiljnom prijetnjom ili u zabludi o osobnosti drugog bračnog partnera ili o njegovoj bitnoj osobini.

(2) Zabluda o osobnosti bračnog partnera postoji kad je bračni partner mislio da sklapa brak s jednom osobom, a sklopio ga je s drugom osobom.

(3) Zabluda o bitnoj osobini bračnog partnera postoji kad se radi o osobini, odnosno okolnosti koja bi drugog bračnog partnera odvratila od sklapanja braka da je za nju znao, a naročito u slučaju krajnje opasne ili teške bolesti, trajne i neizlječive spolne nemoći, trudnoće žene s drugim muškarcem i ranije osude zbog kaznenog djela učinjenog protiv dostojanstva osobe i morala.

4. Postupak sklapanja braka

Članak 17.

(1) Osobe koje namjeravaju sklopiti brak osobno podnose prijavu matičaru u općini u kojoj žele sklopiti brak.

(2) Uz prijavu iz stavka 1. ovog članka se prilažu izvodi iz matične knjige rođenih, a kada je to potrebno i druge isprave.

Članak 18.

(1) Matičar će, na temelju izjava osoba koje žele stupiti u brak, a po potrebi i na drugi način, provjeriti jesu li ispunjeni uvjeti za postojanje i punovažnost braka.

(2) Ako utvrdi da nije ispunjen jedan od uvjeta iz stavka 1. ovog članka, matičar će usmeno saopćiti osobama koje žele sklopiti brak da ga ne mogu sklopiti i o tome sačiniti službenu zabilješku.

(3) Osobe koje žele sklopiti brak mogu u roku od osam dana od dana saopćenja iz stavka 2. ovog članka podnijeti zahtjev općinskoj službi mjerodavnoj za poslove opće uprave, koja je dužna zahtjev odmah razmotriti i donijeti rješenje.

Članak 19.

(1) Matičar u dogovoru s budućim bračnim partnerima određuje rok za sklapanje braka, koji ne može biti prije od 30 dana od dana prijavljivanja.

(2) Iznimno, kada za to postoje opravdani razlozi, matičar može odobriti sklapanje braka prije isteka roka iz stavka 1. ovog članka.

Članak 20.

(1) Matičar će preporučiti budućim bračnim partnerima da se, do dana sklapanja braka, uzajamno izvijeste o stanju zdravlja, da posjete obiteljsko savjetovište i upoznaju se sa stručnim mišljenjem i uvjetima za razvoj skladnih bračnih i obiteljskih odnosa, kao i da posjete ustanove u oblasti zdravstva radi upoznavanja s mogućnostima i prednostima planiranja obitelji.

(2) Matičar će buduće bračne partnere upoznati s mogućnošću uređenja imovinskih odnosa iz članka 258. ovog zakona.

(3) Matičar će buduće bračne partnere upoznati s mogućnošću sporazumijevanja o prezimenu iz članka 31. ovog zakona i uzet će njihove izjave o prezimenu.

Članak 21.

Ako na dan određen za sklapanje braka ne dođu jedan ili oba buduća bračna partnera, a izostanak ne opravdaju, smatrat će se da je prijava namjere za sklapanje braka povučena.

Članak 22.

(1) Sklapanje braka vrši se na svečan način u posebno određenoj općinskoj prostoriji.

(2) Na zahtjev budućih bračnih partnera matičar može odobriti da se brak sklopi na drugom mjestu, ukoliko za to postoje opravdani razlozi.

(3) Sklapanje braka se može odobriti izvan prostorije iz stavka 1. ovog članka i ako ne postoje opravdani razlozi, u kom su slučaju budućí bračni partneri dužni platiti naknadu, čiju će visinu odrediti mjerodavni općinski organ uprave.

Članak 23.

Brak sklapaju bračni partneri u nazočnosti matičara i dva svjedoka.

Članak 24.

(1) U naročito opravdanim slučajevima, mjerodavni općinski organ uprave može rješenjem dozvoliti da se brak sklopi ako je nazočan samo jedan budućí bračni partner i opunomoćenik drugog.

(2) U punomoći, koja mora biti ovjerena od strane suda ili javnog bilježnika, moraju biti točno navedeni osobni podaci davatelja punomoći, opunomoćenika i osobe s kojom davatelj punomoći želi sklopiti brak i datum izdavanja punomoći.

(3) Punomoć iz stavka 2. ovog članka važi 60 dana od dana ovjere.

Članak 25.

Svjedok pri sklapanju braka može biti svaka punoljetna osoba koja ima poslovnu sposobnost.

Članak 26.

Sklapanje braka počinje izvješćem matičara da su nazočni budući bračni partneri i da je na temelju njihovih izjava, izjava svjedoka i isprava utvrđeno da su ispunjeni uvjeti za postojanje i punovažnost braka.

Članak 27.

(1) Nakon što utvrdi da na njegovo izvješće nema prigovora, matičar će upoznati buduće bračne partnere s njihovim pravima i dužnostima i značajem braka.

(2) Matičar će poslije toga upitati pojedinačno svakog od budućih bračnih partnera da li pristaje da međusobno sklope brak.

Članak 28.

(1) Brak je sklopljen kada budući bračni partneri izjave svoj pristanak.

(2) Nakon pristanka matičar objavljuje da je brak sklopljen.

(3) Matičar upisuje u matičnu knjigu vjenčanih sklopljeni brak i izjave o prezimenu uzete sukladno stavku 3. članka 20. ovog zakona.

(4) Nakon što se bračni partneri, svjedoci i matičar potpišu u matičnu knjigu vjenčanih matičar bračnim partnerima odmah izdaje izvod iz matične knjige vjenčanih.

Članak 29.

Bračni partneri koji žele, nakon sklopljenog braka pred matičarom, sklopiti brak i pred vjerskim službenikom, dužni su mu predati izvod iz matične knjige vjenčanih.

5. Osobna prava i dužnosti bračnih partnera

Članak 30.

(1) Bračni partneri su ravnopravni u braku.

(2) Bračni partneri su dužni jedan drugome biti vjerni, uzajamno se poštovati i pomagati.

(3) Bračni partneri sporazumno određuju mjesto stanovanja.

(4) Bračni partneri sporazumno i ravnopravno odlučuju o rađanju i podizanju djece, o uređenju međusobnih odnosa i obavljanju poslova u bračnoj, odnosno obiteljskoj zajednici.

Članak 31.

Budući bračni partneri se mogu sporazumjeti da će nakon sklapanja braka:

- a) svaki bračni partner zadržati svoje prezime,
- b) kao zajedničko prezime uzeti prezime jednoga od njih,
- c) kao zajedničko uzeti prezimena oba bračna partnera, o čijem će se redosljedu sporazumjeti,
- d) svaki od njih ili samo jedan bračni partner svom prezimenu dodati prezime drugog bračnog partnera,
- e) svaki od njih ili samo jedan bračni partner prezimenu bračnog partnera dodati svoje prezime.

6. Prestanak braka

Članak 32.

(1) Brak prestaje smrću bračnog partnera, proglašenjem nestalog bračnog partnera umrlim, poništajem i razvodom braka.

(2) Ako je nestali bračni partner proglašen umrlim, brak prestaje danom koji je u pravomoćnoj odluci suda utvrđen kao dan njegove smrti.

(3) Brak prestaje poništajem i razvodom kad presuda suda o poništaju, odnosno razvodu braka postane pravomoćna.

Članak 33.

(1) U slučaju poništaja ili razvoda braka svaki od bračnih partnera može zadržati prezime koje je imao u vrijeme prestanka braka.

(2) Za zadržavanje prezimena u slučaju poništaja braka nužan je pristanak bračnog partnera koji nije odgovoran za poništaj.

7. Poništaj braka

Članak 34.

Brak će se poništiti ako se utvrdi da prigodom njegovog sklapanja nije postojao jedan od uvjeta za punovažnost braka predviđenih u čl. od 10. do 16. ovog zakona.

Članak 35.

Brak će se poništiti ako nije sklopljen u cilju vođenja zajednice života.

Članak 36.

(1) Pravo na tužbu za poništaj braka iz razloga navedenih u čl. 10. i 35. ovog zakona pripada bračnim partnerima, svakoj osobi koja ima pravni interes da brak bude poništen i organu skrbništva.

(2) Sud neće poništiti novi brak koji je sklopljen za vrijeme trajanja ranijeg braka jednog od bračnih partnera, ako je raniji brak prestao prije zaključenja glavne rasprave.

Članak 37.

(1) Pravo na tužbu za poništaj braka za vrijeme dok traje razlog iz članka 11. ovog zakona pripada bračnim partnerima i organu skrbništva.

(2) Nakon prestanka razloga iz članka 11. ovog zakona pravo na tužbu za poništaj braka pripada samo bračnom partneru kojemu je vraćena poslovna sposobnost, odnosno koji je bio nesposoban za rasuđivanje.

(3) Tužba iz stavka 2. ovog članka se može podnijeti u roku od jedne godine od prestanka nesposobnosti za rasuđivanje, odnosno u roku od jedne godine od pravomoćnosti odluke o vraćanju poslovne sposobnosti.

Članak 38.

Pravo na tužbu za poništaj braka u slučajevima iz čl. 12. i 13. ovog zakona pripada bračnim partnerima i organu skrbništva.

Članak 39.

(1) Pravo na tužbu za poništaj braka koga je bez dozvole suda sklopila osoba koja nije navršila 18 godina života pripada organu skrbništva, malodobnom bračnom partneru i njegovim roditeljima.

(2) Sud može odbiti zahtjev za poništaj braka ako su u vrijeme sklapanja braka postojali ili su naknadno nastali opravdani razlozi zbog kojih je mogao dozvoliti sklapanje ovog braka prije punoljetnosti bračnog partnera.

(3) Brak se ne može poništiti nakon što je malodobni bračni partner navršio 18 godina života, ali bračni partner koji je postao punoljetan može podnijeti tužbu za poništaj braka u roku od jedne godine od punoljetnosti.

Članak 40.

(1) Poništaj braka sklopljenog u strahu izazvanom ozbiljnom prijetnjom može tražiti samo bračni partner koji je pod utjecajem prijetnje sklopio brak. Tužba se može podnijeti u roku od jedne godine od dana kada je opasnost od izvršenja prijetnje prestala, a bračni partneri su za to vrijeme živjeli zajedno.

(2) Poništaj braka sklopljenog u zabludi može tražiti samo bračni partner koji je u zabludi pristao na brak. Tužba se može podnijeti u roku od jedne godine od dana saznanja za zabludu, a bračni partneri su za to vrijeme živjeli zajedno.

(3) Poništaj braka zbog spoznaje o zaraznim bolestima može tražiti bračni drug kome su zatajene činjenice o zdravstvenom stanju drugog bračnog druga

(4) Poništaj braka može pokrenuti bračni drug zbog teških i neizlječivih psihičkih poremećaja drugog bračnog druga.

(5) Poništaj braka može pokrenuti bračni drug protiv drugog bračnog druga koji je prešutio veće obveze stečene prije braka iz članka 261. ovog Zakona.

8. Razvod braka

Članak 41.

Bračni partner može tražiti razvod braka ako su bračni odnosi teško i trajno poremećeni.

Članak 42.

Razvod braka se može zahtijevati tužbom ili zahtjevom za sporazumni razvod braka.

Članak 43.

Muš nema pravo na tužbu za razvod braka za vrijeme trudnoće žene ili dok njihovo dijete ne navrší tri godine života.

Članak 44.

(1) Sud će razvesti brak po zahtjevu za sporazumni razvod braka:

- a) ako je od sklapanja braka proteklo najmanje šest mjeseci,
- b) ako postoji sporazum bračnih partnera, sklopljen u postupku posredovanja, o: ostvarivanju roditeljske skrbi, uzdržavanju djeteta, uvjetima i načinu održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem koji ne ostvaruje roditeljsku skrb i uzdržavanju bračnog partnera.

(2) Sud će odbiti zahtjev za sporazumni razvod braka ako sporazum koji se tiče djeteta nije u djetetovom interesu.

9. Posredovanje

Članak 45.

(1) Prije pokretanja postupka za razvod braka, bračni partner ili oba bračna partnera koji imaju djecu nad kojom ostvaruju roditeljsku skrb dužni su podnijeti zahtjev za posredovanje fizičkoj i pravnoj osobi ovlaštenoj za posredovanje.

(2) Federalni ministar rada i socijalne politike u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona propisat će uvjete koje mora ispuniti osoba iz stavka 1. ovog članka. Izbor osoba koje ispunjavaju uvjete izvršit će federalni ministar rada i socijalne politike na temelju javnog poziva objavljenog u dnevnom tisku. Popis izabranih osoba dostavit će Federalnom ministarstvu pravde.

(3) Zahtjev za posredovanje mogu podnijeti i bračni partneri koji nemaju djecu nad kojom ostvaruju roditeljsku skrb.

(4) Bračni partner nije dužan podnijeti zahtjev za posredovanje ako je boravište drugog bračnog partnera nepoznato najmanje šest mjeseci i ako je bračnom partneru oduzeta poslovna sposobnost.

Članak 46.

(1) Zahtjev za posredovanje podnosi se ovlaštenoj osobi na čijem području podnositelj zahtjeva ima prebivalište, odnosno boravište, ili na čijem su području bračni partneri imali posljednje zajedničko prebivalište.

(2) Iznimno, bračni partneri mogu podnijeti zahtjev za posredovanje ovlaštenoj osobi izvan mjesta svoga prebivališta, odnosno boravišta.

Članak 47.

(1) Osoba ovlaštena za posredovanje dužna je u roku od osam dana od podnošenja zahtjeva pokrenuti postupak posredovanja i pozvati oba bračna partnera da osobno pristupe i sudjeluju u ovom postupku.

(2) Opunomoćenici ne mogu zastupati bračne partnere, niti mogu nazočiti u postupku posredovanja.

Članak 48.

(1) U postupku posredovanja ovlaštena osoba će nastojati ukloniti uzroke koji su doveli do poremećaja bračnih odnosa i izmiriti bračne partnere. Po potrebi preporučit će im da se obrate savjetovalištim ili drugim ustanovama koje im mogu dati potreban savjet.

(2) Ovlaštena osoba upoznat će bračne partnere s posljedicama razvoda braka, a posebice s onim koje se odnose na djecu.

Članak 49.

(1) Ako se oba bračna partnera, uredno pozvana, ne odazovu na poziv da sudjeluju u postupku posredovanja, a ne opravdaju svoj izostanak, postupak će se obustaviti.

(2) Iznimno, postupak se neće obustaviti u slučaju izostanka bračnog partnera koji se nasilnički ponaša prema drugom bračnom partneru.

(3) Ako nakon obustave postupka iz stavka 1. ovog članka bude podnesena tužba ili zahtjev za sporazumni razvod braka, sud će taj podnesak odbaciti.

Članak 50.

(1) Ako se u postupku posredovanja bračni partneri ne izmire, ovlaštena osoba nastojat će da se oni sporazumiju o tome s kime će živjeti njihovo malodobno dijete ili dijete nad kojim se ostvaruje roditeljska skrb nakon punoljetstva, o njegovim osobnim odnosima s roditeljem s kojim neće živjeti, o njegovom uzdržavanju i o ostalim sadržajima roditeljske skrbi.

(2) Ako bračni partneri ne postignu sporazum iz stavka 1. ovoga članka, ili postignuti sporazum ne odgovara interesima djeteta, organ skrbništva će na zahtjev ovlaštene osobe ili po službenoj dužnosti odlučiti o pitanjima iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka važi do pravomoćnosti odluke o razvodu braka.

(4) Žalba protiv odluke iz stavka 2. ovoga članka ne odlaže njezino izvršenje.

Članak 51.

(1) O postupku posredovanju ovlaštena osoba će sastaviti zapisnik.

(2) Ovlaštena osoba je dužna u roku od dva mjeseca okončati postupak posredovanja.

(3) U naročito opravdanim slučajevima rok iz stavka 2. ovog članka se može produljiti za jedan mjesec.

(4) Federalni ministar rada i socijalne politike u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona propisat će osnovne elemente koje mora sadržavati stručno mišljenje u postupku posredovanja.

Članak 52.

Ako se tužba ili zahtjev za sporazumni razvod braka podnese prije okončanja postupka posredovanja, sud će taj podnesak odbaciti.

TREĆI DIO

III. ODNOSI RODITELJA I DJECE

A. MATERINSTVO I OČINSTVO

1. Pojam materinstva

Članak 53.

Djetetova majka je žena koja ga je rodila.

Članak 54.

(1) Ocem djeteta rođenog u braku ili periodu do 300 dana od prestanka braka smatra se muž majke djeteta.

(2) Ako je dijete rođeno u kasnijem braku majke, ali prije isteka 300 dana od prestanka njezinog prethodnog braka, ocem će se smatrati muž majke iz kasnijeg braka.

Članak 55.

Ako se materinstvo ili očinstvo djeteta ne može utvrditi na način normiran u članku 53. i stavku 1. članka 54. ovog zakona, utvrđuju se priznanjem roditelja ili sudskom odlukom.

2. Priznanje materinstva i očinstva

Članak 56.

(1) Materinstvo i očinstvo se može priznati pred matičarom, organom skrbništva, sudom ili javnim bilježnikom.

(2) Primjerak zapisnika o priznanju se bez odlaganja dostavlja matičaru mjerodavnom za upis djeteta u matičnu knjigu rođenih.

(3) Materinstvo i očinstvo se može priznati i u oporuci.

Članak 57.

Materinstvo i očinstvo djeteta može priznati i malodobna osoba koja je navršila 16 godina i osoba kojoj je ograničena poslovna sposobnost, ako su sposobne shvatiti značenje izjave o priznanju.

Članak 58.

Materinstvo i očinstvo se može priznati poslije smrti djeteta samo ako je dijete ostavilo potomstvo.

Članak 59.

Priznanje materinstva i očinstva je neopozivo.

Članak 60.

(1) Za upis priznanja materinstva u matičnu knjigu rođenih potrebna je prethodna suglasnost organa skrbništva mjerodavnog prema mjestu rođenja djeteta.

(2) Ako je dijete navršilo 14 godina i sposobno je shvatiti značenje priznanja, potreban je i njegov pristanak na priznanje materinstva. Izjavu o pristanku dijete daje pred organom skrbništva mjerodavnim prema mjestu djetetovog prebivališta, odnosno boravišta.

(3) Kad primi izjavu ili zapisnik o priznanju materinstva ili oporuku iz članka 56. ovog zakona, matičar mjerodavan za upis djeteta u matičnu knjigu rođenih odmah će zatražiti od organa skrbništva da u roku od 30 dana dostavi suglasnost, odnosno pristanak iz st. 1. i 2. ovog članka.

(4) Nakon što dobije suglasnost, odnosno pristanak iz st. 1. i 2. ovog članka, matičar će priznanje materinstva upisati u matičnu knjigu rođenih.

Članak 61.

(1) Očinstvo se može priznati i prije rođenja djeteta.

(2) Priznanje iz stavka 1. ovog članka proizvodi pravno djejestvo ako se dijete rodi živo.

Članak 62.

(1) Za upis priznanja očinstva u matičnu knjigu rođenih potreban je pristanak majke djeteta.

(2) Ako je majka mlađa od 14 godina, ili nije živa, ili je proglašena umrlom, ili joj je oduzeta poslovna sposobnost, ili joj je boravište nepoznato najmanje tri mjeseca, suglasnost na priznanje očinstva daje organ skrbništva.

(3) Izjavu o pristanku iz stavka 1. ovog članka majka može dati pred matičarom, organom skrbništva, sudom ili javnim bilježnikom.

Članak 63.

(1) Ako je dijete navršilo 14 godina i sposobno je shvatiti značenje priznanja, potreban je i njegov pristanak na priznanje očinstva. Izjavu o pristanku dijete daje pred organom skrbništva mjerodavnim prema mjestu svog prebivališta, odnosno boravišta.

(2) Ako je dijete mlađe od 14 godina ili je starije od 14 godina, ali nije sposobno shvatiti značenje priznanja, a majka iz razloga navedenih u članku 62. stavak 2. ovog zakona ne može dati pristanak, suglasnost na priznanje očinstva daje organ skrbništva.

Članak 64.

(1) Kada primi izjavu ili zapisnik o priznanju očinstva ili oporuku uz koje nije priložena izjava majke o pristanku na priznanje očinstva, matičar mjerodavan za upis rođenja djeteta će odmah pozvati majku da u roku od 15 dana da ovu izjavu.

(2) Ako je za priznanje potreban pristanak djeteta, odnosno suglasnost organa skrbništva, matičar će od mjerodavnog organa skrbništva odmah zatražiti da u roku od 15 dana dostavi izjavu o pristanku djeteta, odnosno suglasnost organa skrbništva.

Članak 65.

(1) Osobu koja je priznala materinstvo ili očinstvo matičar će izvijestiti je li dobiven pristanak, odnosno suglasnost iz čl. 60., 62. i 63. ovog zakona.

(2) Ako pristanak, odnosno suglasnost iz stavka 1. ovog članka nisu dati u predviđenom roku, osoba koja je priznala materinstvo ili očinstvo može pokrenuti sudski postupak za utvrđivanje materinstva ili očinstva u roku određenom u članku 74., odnosno stavku 2. članka 76. ovog zakona.

Članak 66.

(1) Ako je dijete upisano u matičnu knjigu rođenih bez podataka o ocu, matičar će pozvati majku djeteta, upoznati je s pravom djeteta da zna tko mu je otac i upozoriti je na obvezu da, radi dobrobiti djeteta, označi osobu koju smatra ocem djeteta.

(2) O upisu djeteta bez podataka o ocu matičar će odmah izvijestiti organ skrbništva mjerodavan prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta majke.

(3) Majka može pred matičarom dati izjavu o tome koga smatra ocem djeteta.

Članak 67.

(1) Ako je majka dala izjavu iz stavka 3. članka 66. ovog zakona, matičar će organu skrbništva odmah dostaviti primjerak zapisnika s ovom izjavom.

(2) Ako majka nije dala izjavu iz stavka 3. članka 66. ovog zakona, organ skrbništva će u roku od 30 dana od primitka obavještenja iz stavka 2. članka 66. ovog zakona pozvati majku da izjavi koga smatra ocem djeteta. Organ skrbništva će upozoriti majku na obvezu da, radi dobrobiti djeteta, označi osobu koju smatra ocem djeteta.

Članak 68.

Izjava majke pred matičarom ili pred organom skrbništva o tome koga smatra ocem djeteta smatra se njenim pristankom na priznanje očinstva.

Članak 69.

(1) Kada primi zapisnik sa izjavom majke iz stavka 3. članka 66. ovog zakona, odnosno izjavu majke iz članka 68. ovog zakona, organ skrbništva će u roku od 15 dana pozvati označenu osobu.

(2) Ako se pozvana osoba odazove, organ skrbništva će je upoznati s izjavom majke iz stavka 1. ovog članka i sa zakonskim odredbama o utvrđivanju očinstva.

Članak 70.

(1) Ako pozvana osoba prizna očinstvo, organ skrbništva će primjerak zapisnika o izjavi majke o tome koga smatra ocem djeteta i primjerak zapisnika o priznanju očinstva odmah dostaviti matičaru radi upisa očinstva u matičnu knjigu rođenih.

(2) O izjavi o priznanju očinstva organ skrbništva će izvijestiti majku djeteta.

Članak 71.

Ako pozvana osoba u roku od 30 dana od dana dostavljanja poziva izjavi da nije otac djeteta ili ne da nikakvu izjavu, organ skrbništva će o tome odmah izvijestiti majku i upoznati je sa zakonskim odredbama o utvrđivanju očinstva sudskom odlukom.

3. Utvrđivanje materinstva i očinstva sudskom odlukom

Članak 72.

(1) Dijete može podići tužbu radi utvrđivanja materinstva i očinstva.

(2) Ako je dijete malodobno ili mu je oduzeta poslovna sposobnost, u njegovo ime tužbu radi utvrđivanja materinstva može podnijeti skrbnik, uz suglasnost organa skrbništva, a tužbu radi utvrđivanja očinstva može podnijeti njegova majka ako ostvaruje roditeljsku skrb, odnosno njegov skrbnik, uz suglasnost organa skrbništva.

(3) Malodobno dijete može podnijeti tužbu iz stavka 1. ovog članka ako je steklo poslovnu sposobnost prije punoljetstva.

Članak 73.

Žena koja sebe smatra majkom djeteta može podnijeti tužbu radi utvrđivanja materinstva u roku od jedne godine od primitka obavijesti o tome da nije pribavljena suglasnost organa skrbništva, odnosno pristanak djeteta iz članka 60. ovog zakona, a najkasnije do navršene 18. godine života djeteta.

Članak 74.

Muškarac koji sebe smatra ocem djeteta može podnijeti tužbu radi utvrđivanja materinstva u roku od šest mjeseci od dana saznanja za rođenje djeteta, a najkasnije do navršene 18. godine života djeteta.

Članak 75.

(1) Organ skrbništva može podnijeti tužbu radi utvrđivanja materinstva i očinstva.

(2) Organ skrbništva može podnijeti tužbu radi utvrđivanja očinstva ako majka ne pokreće postupak za utvrđivanje očinstva.

(3) Tužba iz stavka 1. ovog članka, može se podnijeti do navršene 18. godine života djeteta.

Članak 76.

(1) Majka djeteta može podnijeti tužbu radi utvrđivanja očinstva do navršene 18. godine života djeteta.

(2) Muškarac koji sebe smatra ocem djeteta može podnijeti tužbu radi utvrđivanja očinstva u roku od jedne godine od primitka obavijesti o tome da nije dobiven pristanak majke i djeteta, odnosno suglasnost organa skrbništva iz čl. 62. i 63. ovog zakona, a najkasnije do navršene 18. godine života djeteta.

Članak 77.

(1) Poslije smrti osobe za koju se tvrdi da je majka, odnosno otac djeteta, tužba radi utvrđivanja materinstva ili očinstva se podnosi protiv njezinih nasljednika.

(2) Tužba iz stavka 1. ovog članka može se podnijeti u roku od jedne godine od smrti osobe za koju se tvrdi da je majka, odnosno otac djeteta, odnosno šest mjeseci od pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju.

Članak 78.

Tužba radi utvrđivanja materinstva ili očinstva se može podnijeti i poslije smrti djeteta ako je ono ostavilo potomstvo.

4. Oспорavanje materinstva i očinstva

Članak 79.

(1) Dijete može osporavati materinstvo ili očinstvo osobi koja je u matične knjige rođenih upisana kao njegov roditelj.

(2) Tužbu iz stavka 1. ovog članka dijete može podnijeti do navršene 25. godine života.

(3) U ime djeteta koje je malodobno ili nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetstva, tužbu iz stavka 1. ovog članka podnosi poseban skrbnik postavljen za tu parnicu.

(4) U ime punoljetnog djeteta kojem je oduzeta poslovna sposobnost, tužbu iz stavka 1. ovog članka podnijet će njegov skrbnik, uz prethodno odobrenje organa skrbništva.

Članak 80.

(1) Žena koja je u matične knjige rođenih upisana kao majka djeteta može osporavati svoje materinstvo.

(2) Tužbu iz stavka 1. ovog članka žena može podnijeti u roku od šest mjeseci od saznanja za činjenicu koja isključuje njeno materinstvo, a najkasnije do navršene 10. godine života djeteta.

(3) Žena koja sebe smatra majkom djeteta može osporavati materinstvo ženi koja je u matične knjige rođenih upisana kao majka ako istodobno traži da se utvrdi njeno materinstvo.

(4) Tužbu iz stavka 3. ovog članka žena može podnijeti u roku od šest mjeseci od saznanja da je ona majka djeteta, a najkasnije do navršene 10. godine života djeteta.

(5) Ako je ženi oduzeta poslovna sposobnost, tužbu radi osporavanja materinstva iz st. 2. i 4. ovog članka može podnijeti njezin skrbnik, uz odobrenje organa skrbništva.

Članak 81.

Pravomoćnom odlukom o osporavanju materinstva osporenim se smatra i očinstvo muža majke, odnosno muškarca čije je očinstvo utvrđeno priznanjem.

Članak 82.

(1) Muž majke može osporavati očinstvo djeteta rođenog u braku ili u periodu do 300 dana od prestanka braka, ako smatra da mu nije otac.

(2) Ako je mužu oduzeta poslovna sposobnost, tužbu radi osporavanja očinstva iz stavka 1. ovog članka može podnijeti njegov skrbnik, uz odobrenje organa skrbništva.

(3) Tužba iz st. 1. i 2. ovog članka se može podnijeti u roku od jedne godine od dana saznanja za činjenicu koja dovodi u sumnju očinstvo.

Članak 83.

(1) Majka može osporavati očinstvo djeteta rođenog u braku ili u periodu do 300 dana od prestanka braka.

(2) Ako je majci oduzeta poslovna sposobnost, tužbu radi osporavanja očinstva može podnijeti njen skrbnik, uz odobrenje organa skrbništva.

(3) Tužba iz st. 1. i 2. ovog članka može se podnijeti u roku od šest mjeseci od rođenja djeteta.

Članak 84.

(1) Muškarac koji sebe smatra ocem djeteta rođenog u braku ili u periodu do 300 dana od prestanka braka može osporavati očinstvo mužu majke djeteta ako je živio u zajednici s majkom djeteta u vrijeme začeća djeteta ili je zajednicu života s njom zasnovao prije rođenja djeteta, pod uvjetom da istom tužbom traži da se utvrdi njegovo očinstvo.

(2) Tužba radi osporavanja očinstva iz stavka 1. ovog članka može se podnijeti u roku od jedne godine od dana rođenja djeteta.

Članak 85.

(1) Muškarac koji je priznao očinstvo, a kasnije sazna za činjenicu koja isključuje njegovo očinstvo, može podnijeti tužbu za osporavanje svog očinstva.

(2) Tužbu iz stavka 1. ovog članka muškarac može podnijeti u roku od šest mjeseci od dana saznanja za činjenicu koja isključuje njegovo očinstvo.

Članak 86.

Ako osoba koja je podnijela tužbu za osporavanje materinstva, odnosno očinstva umre, osobe koje imaju pravni interes mogu nastaviti postupak u roku od jedne godine od njezine smrti, odnosno šest mjeseci od pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju.

Članak 87.

(1) Muškarac koji sebe smatra ocem djeteta može tužbom osporavati očinstvo muškarcu koji je to dijete priznao za svoje ako istovremeno traži da se utvrdi njegovo očinstvo.

(2) Tužba iz stavka 1. ovog članka se može podnijeti u roku od godinu dana od upisa priznanja očinstva u matičnu knjigu rođenih.

Članak 88.

(1) Nije dozvoljeno osporavanje materinstva i očinstva utvrđenog sudskom odlukom.

(2) Nije dozvoljeno osporavanje materinstva i očinstva poslije smrti djeteta.

5. Materinstvo i očinstvo djeteta začeto medicinski pomognutom oplodnjom

Članak 89.

Nije dozvoljeno u sudskom postupku utvrđivati ili osporavati materinstvo i očinstvo djeteta koje je začeto u postupku medicinski pomognute oplodnje.

Članak 90.

(1) Iznimno, žena koja je rodila dijete začeto iz jajne stanice druge žene može osporavati svoje materinstvo ako je u postupku medicinski pomognute oplodnje dijete začeto bez njene pisane suglasnosti.

(2) Muž majke može osporavati očinstvo djeteta rođenog u braku ili u periodu do 300 dana od prestanka braka ako je u postupku medicinski pomognute oplodnje dijete začeto sjemenom drugog muškarca, bez pisane suglasnosti muža.

(3) Tužba radi osporavanja materinstva, odnosno očinstva, može se podnijeti u roku od šest mjeseci od dana saznanja za začete djeteta na način iz st. 1., 2. i 3. ovog članka, a najkasnije do navršene 10. godine života djeteta.

B. POSVOJENJE

1. Pojam posvojenja

Članak 91.

(1) Posvojenje je poseban oblik obiteljsko-pravne zaštite djece bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, kojim se zasniva roditeljski, odnosno srodnički, odnos.

(2) Posvojenje se može zasnovati kao nepotpuno i potpuno.

Članak 92.

(1) Dijete ima pravo znati da je posvojeno.

(2) Posvojitelji su dužni upoznati dijete da je posvojeno najkasnije do njegove sedme godine života, odnosno odmah nakon zasnivanja posvojenja ako je posvojeno starije dijete.

2. Uvjeti za zasnivanje posvojenja

a) Zajedničke odredbe

Članak 93.

(1) Posvojenje se može zasnovati samo ako je u interesu posvojećeta.

(2) Ne može se posvojiti srodnik po krvi u ravnoj crti, ni brat, ni sestra.

(3) Skrbnik ne može posvojiti svog štićenika dok ga organ skrbništva ne razriješi dužnosti skrbnika.

Članak 94.

(1) Ne može se posvojiti dijete prije proteka tri mjeseca od njegovog rođenja.

(2) Ne može se posvojiti dijete malodobnih roditelja. Iznimno, ovo se dijete može posvojiti po proteku jedne godine od njegovog rođenja ako nema izgleda da će se ono podizati u obitelji roditelja, odnosno drugih bližih srodnika.

(3) Dijete čiji su roditelji nepoznati može se posvojiti tek po proteku tri mjeseca od njegovog napuštanja.

Članak 95.

(1) Posvojitelj može biti državljanin Bosne i Hercegovine.

(2) Posvojitelj može biti i strani državljanin ako je posvojenje u najboljem interesu djeteta i ako dijete ne može biti posvojeno u Bosni i Hercegovini.

(3) Posvojenje iz stavka 2. ovog članka se ne može zasnovati bez prethodnog odobrenja federalnog organa mjerodavnog za poslove socijalne skrbi.

Članak 96.

(1) Posvojitelj može biti samo osoba koja je u životnoj dobi od 25 do 45 godina i koja je starija od posvojećeta najmanje 18 godina.

(2) Posvojitelji koji zajednički posvajaju isto dijete mogu ga posvojiti i ako samo jedan od njih ispunjava uvjete iz stavka 1. ovog članka.

(3) Ako postoje osobno opravdani razlozi, posvojitelj može biti i osoba starija od 45 godina, ali dobna razlika između posvojitelja i posvojećeta ne smije biti veća od 45 godina.

(4) Ako posvojitelji posvajaju sestre i braću, ili sestre i braću po majci ili ocu, posvojiti mogu i ako jedan od njih ispunjava uvjete iz stavka 1. ovog članka samo u odnosu na jedno dijete.

Članak 97.

(1) Posvojiti ne može osoba:

- a) kojoj je, dok traje nesposobnost, oduzeta roditeljska skrb,
- b) kojoj je ograničena ili oduzeta poslovna sposobnost,
- c) koja ne pruža dovoljno jamstva da će pravilno ostvarivati roditeljsku skrb.

(2) Posvojiti ne može ni osoba kod čijeg bračnog partnera postoji jedna od okolnosti iz stavka 1. ovog članka.

Članak 98.

(1) Za posvojenje je potreban pristanak oba roditelja ili jedinog roditelja djeteta, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

(2) Pristanak roditelja mora biti izričit u odnosu na vrstu posvojenja.

Članak 99.

Za posvojenje nije potreban pristanak roditelja posvojećeta:

- a) kome je oduzeta roditeljska skrb,
- b) koji ne živi s djetetom, a tri mjeseca je u većoj mjeri zapustio skrb o djetetu,
- c) koji je malodoban, a nije sposoban shvatiti značenje posvojenja,
- d) kome je ograničena ili oduzeta poslovna sposobnost,
- e) kome je boravište nepoznato najmanje šest mjeseci, a u tom periodu se ne brine za dijete.

Članak 100.

(1) Za posvojenje djeteta pod skrbništvom potreban je pristanak skrbnika, osim ako pristanak daje malodobni roditelj.

(2) Ako je skrbnik osoba uposljena u organu skrbništva, pristanak za posvojenje daje skrbnik za poseban slučaj.

b) Posebni uvjeti za potpuno posvojenje

Članak 101.

Potpuno se može posvojiti dijete do 10. godine života.

Članak 102.

(1) Potpuno posvojiti dijete mogu bračni partneri zajednički, te maćeha ili očuh djeteta koje se posvaja.

(2) Izvanbračni partneri koji najmanje pet godina žive u izvanbračnoj zajednici mogu potpuno posvojiti dijete.

c) Posebni uvjeti za nepotpuno posvojenje

Članak 103.

(1) Nepotpuno se može posvojiti dijete do navršene 18. godine života.

(2) Za posvojenje djeteta starijeg od 10 godina i sposobnog da shvati značenje posvojenja potreban je njegov pristanak.

Članak 104.

(1) Nepotpuno mogu posvojiti dijete bračni partneri zajednički, jedan bračni partner uz pristanak drugog i maćeha ili očuh djeteta koje se posvaja.

(2) Osoba koja nije u braku i izvanbračni partneri koji žive u izvanbračnoj zajednici koja traje najmanje pet godina mogu nepotpuno posvojiti dijete ako za to postoje naročito opravdani razlozi.

3. Postupak zasnivanja posvojenja

Članak 105.

(1) Za vođenje postupka zasnivanja posvojenja mjerodavan je organ skrbništva mjesta prebivališta, odnosno boravišta djeteta, ako se njegovo prebivalište ne može utvrditi.

(2) Osoba koja želi posvojiti dijete podnosi zahtjev organu skrbništva.

(3) U postupku zasnivanja posvojenja djeteta isključena je javnost.

Članak 106.

(1) Organ skrbništva na temelju priloženih, odnosno po službenoj dužnosti pribavljenih dokaza utvrđuje da li su ispunjeni uvjeti za zasnivanje posvojenja djeteta propisani ovim zakonom.

(2) O podobnosti osobe koja želi posvojiti dijete organ skrbništva po službenoj dužnosti pribavlja mišljenje od organa skrbništva njenog prebivališta, kao i od obiteljskog savjetovišta i drugih odgovarajućih organizacija i stručnjaka (socijalni djelatnik, psiholog, liječnik, pedagog i dr.)

(3) Federalni će ministar rada i socijalne politike u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona propisati metode utvrđivanja podobnosti za posvojenje i način izrade mišljenja o podobnosti.

Članak 107.

(1) U postupku zasnivanja posvojenja roditelj djeteta, bračni partner osobe koja namjerava posvojiti dijete i dijete daju svoj pristanak za posvojenje pred organom skrbništva koji vodi postupak ili organom skrbništva svog prebivališta, odnosno boravišta, ako se prebivalište ne može utvrditi.

(2) Ako je pristanak dat pred organom koji ne vodi postupak zasnivanja posvojenja, ovaj organ će ovjereni zapisnik odmah dostaviti organu koji vodi postupak.

(3) Dijete svoj pristanak na posvojenje daje bez nazočnosti roditelja i osoba koje ga žele posvojiti.

Članak 108.

(1) Roditelj svoj pristanak na posvojenje može dati i prije pokretanja postupka zasnivanja posvojenja, ali tek kad dijete navrší tri mjeseca života.

(2) Organ skrbništva upoznat će roditelja s pravnim posljedicama njegovog pristanka i posvojenja prije nego on da pristanak na posvojenje.

(3) Pristanak se daje na zapisnik, a ovjereni prijepis zapisnika uručuje se roditelju.

(4) Roditelj može odustati od pristanka na posvojenje u roku od 30 dana od potpisivanja zapisnika iz stavka 3. ovog članka.

(5) Roditelj čiji pristanak na posvojenje djeteta nije potreban, kao i roditelj koji je pristao da dijete posvoje njemu nepoznati posvojitelji, nije stranka u postupku.

Članak 109.

(1) U postupku zasnivanja posvojenja organ skrbništva upozorit će posvojitelje na obvezu iz stavka 2. članka 92. ovog zakona.

(2) U postupku zasnivanja posvojenja organ skrbništva upoznat će roditelje djeteta, posvojitelje i dijete starije od 10 godina s pravnim posljedicama posvojenja.

Članak 110.

(1) Prije donošenja rješenja o zasnivanju posvojenja organ skrbništva će bez naknade smjestiti dijete u obitelj budućih posvojitelja na period od šest mjeseci.

(2) Za vrijeme trajanja smještaja iz stavka 1. ovog članka dijete će biti pod osobnim nadzorom organa skrbništva kako bi se utvrdilo da li je posvojenje u njegovom najboljem interesu.

Članak 111.

(1) U izreci rješenja o zasnivanju posvojenja organ skrbništva navodi: ime i prezime, datum i mjesto rođenja i državljanstvo posvojjčeta, ime i prezime jednog roditelja, matični broj i državljanstvo posvojjitelja, vrstu posvojenja i novo ime i prezime posvojjčeta.

(2) Protiv rješenja o zasnivanju posvojenja stranka može podnijeti žalbu u roku od osam dana od dana primitka rješenja.

(3) Posvojenje je zasnovano kad rješenje o zasnivanju posvojenja postane pravomoćno.

(4) Organ skrbništva dužan je pravomoćno rješenje o zasnivanju posvojenja odmah dostaviti mjerodavnom matičaru radi upisa u matičnu knjigu rođenih.

(5) Matičar će upisati u matičnu knjigu rođenih podatke iz stavka 1. ovog članka.

(6) Federalni ministar pravde će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona propisati način upisa u matičnu knjigu rođenih.

Članak 112.

(1) Organ skrbništva vodi spise predmeta i zapisnik o posvojenju, te evidenciju i dokumentaciju o posvojenoj djeci.

(2) Podatci o posvojenju službena su tajna.

(3) Uvid u spise predmeta o posvojenju dopustit će se punoljetnom posvojjčetu, posvojjtelju i roditelju djeteta koji je dao pristanak za posvojenje, sukladno članku 98. ovog zakona.

(4) Organ skrbništva će dopustiti uvid u spise predmeta malodobnom posvojjčetu ukoliko utvrdi da je to u njegovom interesu.

(5) Federalni ministar rada i socijalne politike će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona propisati način vođenja zapisnika i spisa predmeta o posvojenju, te način vođenja evidencije i dokumentacije o posvojenoj djeci.

4. Prava i dužnosti iz potpunog posvojenja

Članak 113.

(1) Potpunim posvojenjem se između posvojjtelja i njegovih srodnika, s jedne strane, i posvojjčeta i njegovih potomaka, s druge strane, zasniva neraskidiv odnos srodstva jednak krvnom srodstvu.

(2) U matičnu knjigu rođenih posvojjtelji se upisuju kao roditelji posvojjčeta.

Članak 114.

Potpunim posvojenjem prestaju međusobna prava i dužnosti posvojjčeta i njegovih krvnih srodnika, osim ako dijete posvojjči maćeha ili očuh.

Članak 115.

(1) Posvojjtelji sporazumno određuju ime posvojjčetu.

(2) Posvojjče dobiva zajedničko prezime posvojjtelja. Ako posvojjtelji nemaju zajedničko prezime, sporazumno će odrediti prezime posvojjčeta.

(3) Ako se ne postigne sporazum iz st. 1. i 2. ovoga članka, o imenu i prezimenu posvojjčeta će odlučiti organ skrbništva.

Članak 116.

Osporavanje i utvrđivanje materinstva i očinstva nije dozvoljeno nakon zasnivanja potpunog posvojenja.

5. Prava i dužnosti iz nepotpunog posvojenja

Članak 117.

(1) Nepotpunim posvojenjem nastaju između posvojitelja, s jedne strane, te posvojčeta i njegovih potomaka, s druge strane, prava i dužnosti koja po zakonu postoje između roditelja i djece, osim ako zakonom nije drukčije određeno.

(2) Nepotpuno posvojenje ne utječe na prava i dužnosti posvojčeta prema njegovim roditeljima i drugim srođnicima.

Članak 118.

(1) Posvojitelji mogu odrediti ime posvojčetu.

(2) Posvojče dobiva prezime posvojitelja, osim ako posvojitelj odluči da posvojče zadrži svoje prezime ili da svom prezimenu doda prezime posvojitelja.

(3) Za promjenu imena i prezimena potreban je pristanak posvojčeta starijeg od 10 godina.

Članak 119.

Posvojitelj može posvojčeta ograničiti ili isključiti iz prava nasljeđivanja, pod uvjetima predviđenim u posebnom zakonu.

6. Raskid nepotpunog posvojenja

Članak 120.

Nepotpuno posvojenje može raskinuti organ skrbništva po službenoj dužnosti ili na prijedlog posvojitelja ako utvrdi da to zahtijevaju opravdani interesi malodobnog posvojčeta.

Članak 121.

O raskidu nepotpunog posvojenja organ skrbništva može odlučiti i na pojedinačan ili zajednički zahtjev posvojitelja i punoljetnog posvojčeta ako utvrdi da za to postoje opravdani razlozi.

Članak 122.

(1) Ako malodobno posvojče nema krvne srođnike koji su ga po zakonu dužni uzdržavati ili oni nisu u stanju uzdržavati ga, organ skrbništva može rješenjem o raskidu posvojenja obvezati posvojitelje da uzdržavaju posvojče.

(2) Ako posvojitelj nije sposoban za rad i nema dovoljno sredstava za život, organ skrbništva može rješenjem o raskidu posvojenja obvezati punoljetnog posvojčeta da uzdržava posvojitelja, uzimajući u obzir i razloge koji su doveli do raskida posvojenja.

(3) Rješenjem iz st. 1. i 2. ovog članka uzdržavanje se može odrediti najdulje do godinu dana.

Članak 123.

(1) Posvojenje prestaje kada rješenje o raskidu posvojenja postane pravomoćno.

(2) U slučaju raskida posvojenja posvojče može zadržati prezime posvojitelja.

(3) Rješenje o raskidu posvojenja organ skrbništva dužan je u roku od osam dana od dana pravomoćnosti rješenja dostaviti mjerodavnom matičaru radi upisa u matičnu knjigu rođenih.

C. PRAVA I DUŽNOSTI RODITELJA I DJECE

1. Prava i dužnosti djeteta

Članak 124.

(1) Dijete ima pravo na skrb o životu, zdravlju i razvoju osobnosti.

(2) Dijete ima pravo živjeti s roditeljima. Ako ne živi s oba ili s jednim roditeljem, pravo je djeteta da redovito održava osobne odnose i neposredne kontakte s roditeljem s kojim ne živi. Dijete ima pravo održavati osobne odnose i neposredne kontakte i s babom i djedom.

(3) Dijete ima pravo na zaštitu od nezakonitog miješanja u njegovu privatnost i obitelj.

Članak 125.

(1) Dijete ima pravo na izražavanje i uvažavanje vlastitoga mišljenja, sukladno njegovom uzrastu i zrelosti.

(2) Pravo je djeteta da traži zaštitu svojih prava pred mjerodavnim organom.

(3) Dijete ima pravo na posebnog skrbnika u slučajevima određenim ovim zakonom.

(4) Posebnog skrbnika imenuje organ skrbništva. U slučajevima u kojima je za zaštitu prava djeteta mjerodavan organ skrbništva, posebnog skrbnika imenuje sud.

Članak 126.

(1) Dijete ima pravo na naobrazbu, na izbor škole i zanimanja, sukladno svojim sposobnostima i sklonostima.

(2) Dijete ima pravo na uposlenje koje nije štetno za njegovo zdravlje i njegov razvoj.

Članak 127.

Dijete u obitelji ima pravo na zaštitu od svih oblika nasilja, zlouporabe, zlostavljanja i zanemarivanja.

Članak 128.

(1) Dijete je dužno poštovati roditelje i ostale članove obitelji.

(2) Dužnost je djeteta da pomaže roditeljima.

2. Roditeljska skrb

Članak 129.

(1) Roditeljska skrb je skup odgovornosti, dužnosti i prava roditelja koje imaju za cilj zaštitu osobnih i imovinskih prava i interesa.

(2) Roditeljska skrb se ostvaruje u najboljem interesu djeteta.

Članak 130.

(1) Roditelji su zajednički i prvenstveno odgovorni za razvoj i odgoj djeteta.

(2) Roditelji trebaju osigurati zaštitu djeteta koja je nužna za njegovu dobrobit.

Članak 131.

(1) Ograničenje i oduzimanje roditeljske skrbi je moguće odlukom mjerodavnog organa, iz razloga i na način propisan ovim zakonom.

(2) Roditelj se ne može odreći roditeljske skrbi.

Članak 132.

Roditelji su obvezni i odgovorni upoznati dijete s njegovim pravima i omogućiti mu njihovo ostvarenje.

Članak 133.

(1) Roditelji sporazumno određuju ime i prezime djeteta.

(2) Ako ne postignu sporazum iz stavka 1. ovog članka, o imenu i prezimenu djeteta odlučit će organ skrbništva.

Članak 134.

(1) Roditelji su dužni skrbiti o životu i zdravlju djeteta.

(2) Roditelji su dužni čuvati dijete, zadovoljavati njegove normalne potrebe i štiti ga od svih oblika poroka: droge, alkohola, skitničenja, razbojništva, krađe, prostitucije, prosjačenja, kao i svih oblika maloljetničke delikvencije, te nasilja, povrede, ekonomske eksploatacije, seksualne zloporabe i svih drugih asocijalnih pojava.

(3) Radi zaštite interesa djeteta roditelji su dužni, sukladno uzrastu i zrelosti djeteta, kontrolirati njegovo ponašanje.

Članak 135.

Roditelji imaju dužnost i pravo odgajati dijete u duhu mira, dostojanstva, tolerancije, slobode, ravnopravnosti i solidarnosti, a sukladno uzrastu i zrelosti djeteta, promicati njegovo pravo i odgovornost na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovjesti.

Članak 136.

(1) Roditelji imaju dužnost i pravo skrbiti o izobrazbi svoje djece. Izobrazba treba da bude usmjerena na razvoj osobnosti djeteta i njegovih psihofizičkih sposobnosti, na poštovanje prava i temeljnih sloboda čovjeka, na pripremanje djeteta za odgovoran život u društvu, te poštovanje prirodne okoline.

(2) Roditelji su dužni skrbiti o redovnom osnovnom i srednjem školovanju djeteta.

(3) Roditelji su dužni, prema svojim mogućnostima i prema sposobnostima djeteta, skrbiti i o njegovom visokom obrazovanju.

Članak 137.

(1) Dužnost i pravo roditelja je zastupanje djeteta, osim ako je ovim zakonom drukčije određeno.

(2) Malodobnik koji je navršio 14 godina može sam sklapati pravne poslove kojima stječe prava, ako zakon ne odredi drukčije. Pravne poslove kojima raspolaže imovinom ili preuzima obveze malodobnik može sklapati samo uz suglasnost roditelja.

(3) Malodobnik koji radom ostvaruje prihode može raspolagati ostvarenim osobnim dohotkom i zaradom. Pri tome je dužan doprinositi za svoje uzdržavanje, odgoj i obrazovanje.

(4) Ako malodobnom djetetu treba nešto uručiti ili saopćiti, to se može punovažno učiniti jednom ili drugom roditelju, a ako roditelji ne žive zajedno, onom roditelju s kojim dijete živi.

Članak 138.

(1) Roditelji imaju dužnost i pravo uzdržavati dijete, sukladno odredbama ovog zakona.

(2) Dužnost je roditelja djetetu osigurati životne uvjete potrebne za njegov razvoj.

Članak 139.

Dužnost i pravo roditelja je da, sukladno odredbama ovog zakona, upravljaju imovinom djeteta do njegovog punoljetstva.

Članak 140.

(1) Roditelji imaju pravo živjeti sa svojim djetetom, osim ako to nije u interesu djeteta.

(2) Ako ne žive s djetetom, oba roditelja su dužna održavati osobne odnose i neposredne kontakte s djetetom i poštovati veze djeteta s drugim roditeljem, ukoliko sud ne odredi drukčije.

Članak 141.

(1) Roditelji zajednički, sporazumno i ravnopravno skrbe o djetetu, osim ako je drukčije uređeno ovim zakonom.

(2) O djetetu skrbi samo jedan roditelj ako je drugi roditelj umro, proglašen umrlim, spriječen skrbiti, nepoznatog boravišta, ako mu je oduzeta roditeljska skrb, ili mu je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost.

(3) U slučaju spora između roditelja o ostvarivanju roditeljske skrbi, odluku donosi sud u izvanparničnom postupku na prijedlog roditelja, djeteta koje je sposobno shvatiti značenje i pravne posljedice svojih radnji, ili organa skrbništva na čijem području dijete ima prebivalište.

Članak 142.

(1) Ako roditelji ne žive u obiteljskoj zajednici, roditeljsku skrb ostvaruje roditelj s kojim dijete živi. U slučaju kada je drugi roditelj spriječen da se stara o djetetu ili je nepoznatog boravišta ili ne izvršava obvezu uzdržavanja ili je nedostupan, roditelj s kojim dijete živi samostalno odlučuje o zaštiti osobnih, imovinskih i drugih interesa djeteta i nije potrebna suglasnost drugog roditelja.

(2) Odluku o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti donosi sud.

(3) U odluci iz stavka 2. ovog članka sud će odlučiti, osim ako je to u suprotnosti s interesom djeteta, da roditelj s kojim dijete ne živi obavlja pojedine dužnosti, a naročito da skrbi o zdravlju djeteta i o njegovom školovanju, da ga zastupa u nekim poslovima ili da sudjeluje u donošenju svih važnijih odluka o podizanju djeteta, te da upravlja njegovom imovinom.

(4) Roditelj s kojim dijete ne živi, i koji ne obavlja dužnosti utvrđene u stavku 3. ovog članka, ima pravo biti informiran od drugog roditelja o važnim stvarima koje se tiču života djeteta. Ako se ne slaže s nekim postupkom ili mjerom drugog roditelja, može se obratiti sudu, koji će u izvanparničnom postupku odlučiti o prigovoru.

(5) Ako su oba roditelja nesposobna ili spriječena skrbiti o djetetu, sud će odlučiti o smještaju djeteta kod druge osobe ili u ustanovu.

(6) U odluci iz stavka 5. ovog članka, sud odlučuje o odgovornostima, pojedinim dužnostima i pravima svakog roditelja prema djetetu.

(7) U donošenju odluke iz stavka 2. ovog članka sud će uvažiti sporazum roditelja ako je on u najboljem interesu djeteta. Ako roditelji nisu postigli ovaj sporazum, sud će ih uputiti osobi ovlaštenoj za posredovanje.

(8) Roditelj s kojim dijete živi mora prethodno i blagovremeno izvijestiti drugog roditelja o promjeni prebivališta, ili boravišta, koja utječe na obavljanje dužnosti drugog roditelja sukladno stavku 3. ovog članka.

Članak 143.

Ako to zahtijevaju promijenjene okolnosti, sud će, po tužbi roditelja, ili organa skrbništva, donijeti novu odluku o skrbi o djetetu.

Članak 144.

(1) U slučaju smrti roditelja s kojim je dijete živjelo, kao i smrti roditelja koji je sam skrbio o djetetu, ili je čuvanje i odgoj djeteta povjerio drugoj osobi, sud će po tužbi drugog roditelja, ili organa skrbništva, odlučiti o daljnjoj skrbi o djetetu.

(2) Ako se dijete bez pravnog osnova nalazi kod druge osobe, koja sprječava roditelja da ostvaruje roditeljsku skrb, sud će po tužbi roditelja ili organa skrbništva odlučiti o daljnjoj skrbi o djetetu.

(3) Postupak u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog članka je žuran.

Članak 145.

(1) U odluci o skrbi o djetetu, iz stavka 2. članka 142, i čl. 143. i 144. ovog zakona, sud će odrediti način održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem s kojim ne živi.

(2) U donošenju odluke iz stavka 1. ovog članka sud će uvažiti sporazum roditelja ako je on u najboljem interesu djeteta.

(3) Održavanje osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem se može ograničiti ili zabraniti samo radi zaštite interesa djeteta.

(4) Sud će po tužbi roditelja, ili organa skrbništva, donijeti odluku o prestanku ograničenja ili zabrane održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem ako je to u interesu djeteta.

(5) Ako to zahtijeva interes djeteta, sud će u izvanparničnom postupku na prijedlog roditelja, djeteta ili organa skrbništva zabraniti roditelju koji ne živi s djetetom da se neovlašteno približava djetetu i uznemirava ga. Rješenje o zabrani približavanja djetetu sud dostavlja organu skrbništva i mjerodavnoj policijskoj upravi, koja je dužna u slučaju potrebe intervenirati i pružiti asistenciju.

Članak 146.

(1) Oba roditelja, ili roditelj koji sam skrbi o djetetu, mogu privremeno povjeriti čuvanje i odgoj djeteta ustanovi ili osobi koja ispunjava uvjete za skrbnika, uz prethodnu suglasnost organa skrbništva.

(2) Ako osoba iz stavka 1. ovog članka ne ispunjava uvjete za skrbnika, o povjeravanju čuvanja i odgoja djeteta će odlučiti organ skrbništva.

Članak 147.

(1) Na zahtjev jednog ili oba roditelja, ili po službenoj dužnosti, organ skrbništva može odlučiti o smještaju djeteta i povjeravanju njegovog čuvanja i odgoja drugoj osobi ili ustanovi, ako je to potrebno radi zaštite najboljeg interesa djeteta.

(2) Odluku iz stavka 1. ovog članka organ skrbništva će donijeti bez pristanka roditelja ako su oni odsutni, spriječeni ili nesposobni skrbiti o djetetu, a nisu povjerovali čuvanje i odgoj osobi koja ispunjava uvjete za skrbnika.

(3) Smještaj, čuvanje i odgoj djeteta određeni sukladno stavku 2. ovog članka mogu trajati najdulje dva mjeseca.

(4) Žalba na odluku iz stavka 2. ovog članka ne odlaže njezino izvršenje.

(5) Ako okolnosti iz stavka 2. ovog članka postoje i nakon isteka roka iz stavka 3. ovog članka, organ skrbništva će odmah donijeti odluku o stavljanju djeteta pod skrbništvo.

(6) Ako roditelji zatraže donošenje odluke o prestanku skrbništva i predaju djeteta, a organ skrbništva ocijeni da ovaj zahtjev nije u interesu djeteta, poduzet će mjere radi zaštite prava i najboljeg interesa djeteta.

(7) Ako organ skrbništva ne poduzme mjere iz stavka 6. ovog članka u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva roditelja, roditelji mogu podnijeti tužbu radi odlučivanja o daljnjoj skrbi o djetetu.

Članak 148.

(1) Na prijedlog babe i djeda, ili djeteta, sud će u izvanparničnom postupku odrediti način održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s babom i djedom, osim ako to nije u interesu djeteta.

(2) Na prijedlog roditelja, djeteta, ili organa skrbništva, sud će u izvanparničnom postupku odlučiti i o održavanju osobnih odnosa i neposrednih kontakata između djece koja ne žive s istim roditeljem.

(3) Ako je to u interesu djeteta, sud može odlučiti o održavanju osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s drugim osobama.

(4) U donošenju odluke iz st. 1., 2. i 3. ovog članka sud će uzeti u obzir najbolji interes djeteta.

(5) Odluke suda iz st. 1., 2. i 3. ovog članka su ovršne isprave.

Članak 149.

(1) U svim postupcima u kojima se odlučuje o roditeljskoj skrbi i povjeravanju čuvanja i odgoja djeteta mjerodavni organ treba dati djetetu potreban savjet, upoznati ga s okolnostima važnim za odlučivanje i omogućiti mu izraziti svoje mišljenje o tim okolnostima.

(2) Mišljenje djeteta će se uzeti u obzir sukladno njegovom uzrastu i zrelosti.

3. Zaštita prava i interesa djeteta

a) Zaštita osobnih prava i interesa djeteta

Članak 150.

(1) Organ skrbništva dužan je po službenoj dužnosti poduzimati potrebne mjere radi zaštite prava i najboljeg interesa djeteta, a na temelju neposrednog saznanja ili obavijesti.

(2) Obavijest o povredi djetetovih prava, a naročito o nasilju, zlostavljanju, spolnim zlouporabama i zanemarivanju djeteta, dužni su bez odlaganja dostaviti organu skrbništva svi organi, organizacije i fizičke osobe.

(3) Sud pred kojim je pokrenut prekršajni ili kazneni postupak u svezi s povredom prava djeteta, dužan je o tomu izvjestiti organ skrbništva i sud mjerodavan za izricanje mjera za zaštitu prava i interesa djeteta, kao i dostaviti im pravomoćnu odluku donesenu u tom postupku.

(4) Pomoć organu skrbništva u poduzimanju mjera iz stavka 1. ovog članka po službenoj dužnosti pružaju organi mjesno mjerodavnih policijskih uprava.

(5) Prije poduzimanja mjera iz stavka 1. ovog članka organ skrbništva će o okolnostima važnim za odlučivanje saslušati malodobno dijete ako je ono u stanju shvatiti o čemu se radi. Mišljenje malodobnog djeteta će se posebno uvažavati i cijeniti u slučaju poduzimanja mjera kojim se dijete odvajaa od roditelja.

b) Upozorenje na propuste i pružanje pomoći

Članak 151.

(1) Organ skrbništva će upozoriti roditelje na propuste u skrbi o djetetu i pomoći im u njihovom otklanjanju.

(2) Organ skrbništva će pružiti pomoć roditeljima u sređivanju njihovih socijalnih, materijalnih i osobnih prilika i odnosa, a ako interes djeteta to zahtijeva, uputit će roditelje u odgovarajuće savjetovalište.

c) Nadzor nad ostvarivanjem roditeljske skrbi

Članak 152.

(1) Ako su roditelji zanemarili skrb o zdravlju i odgoju djeteta, ili kada je roditeljima potrebna pomoć u odgoju djeteta, organ skrbništva će odrediti nadzor nad ostvarivanjem roditeljske skrbi, koji će trajati dok to bude u interesu djeteta, a najkraće tri mjeseca.

(2) U odluci o nadzoru organ skrbništva utvrdit će program nadzora i odrediti osobu koja će pratiti razvoj djeteta, kontrolirati postupke roditelja, podnositi periodična izvješća organu skrbništva i poduzimati druge mjere u interesu djeteta. Ova osoba mora ispunjavati uvjete za skrbnika.

(3) Roditelji će se ovom odlukom obvezati na redovito posjećivanje organa skrbništva, odgojne ili zdravstvene ustanove, te na periodično izvješćivanje o mjerama koje poduzimaju prema djetetu.

(4) Osoba iz stavka 2. ovog članka ima pravo na naknadu opravdanih troškova i mjesečnu naknadu na teret sredstava socijalne skrbi.

(5) Pravo na naknadu iz stavka 4. ovog članka nemaju osobe koje imaju zakonsku obvezu uzdržavanja djeteta.

(6) Visinu i način isplate naknade određuje federalni ministar rada i socijalne politike.

d) Oduzimanje roditelju prava da živi s djetetom

Članak 153.

(1) Sud će u izvanparničnom postupku roditelju oduzeti pravo da živi s djetetom, a čuvanje i odgoj djeteta povjeriti drugoj osobi ili ustanovi ako roditelji, odnosno roditelj s kojim dijete živi ugrožava interes djeteta i u većoj mjeri zanemaruje podizanje, odgoj i izobrazbu djeteta ili ne sprječava drugog roditelja ili člana obiteljske zajednice da se na ovaj način ponaša prema djetetu, ili ako je kod djeteta došlo do većeg poremećaja u odgoju.

(2) Izricanjem mjere iz stavka 1. ovog članka ne prestaju ostale dužnosti, odgovornosti i prava prema djetetu.

(3) Za vrijeme trajanja ove mjere sud može, kada utvrdi da je to u interesu djeteta, izreći drugu mjeru za zaštitu djeteta ili ponovno izreći istu mjeru.

(4) Sud će roditelju vratiti pravo da živi s djetetom kada je to u interesu djeteta.

(5) O izricanju mjere iz stavka 1. ovog članka sud će izvijestiti organ skrbništva, koji će djetetu, radi zaštite njegovih prava i interesa za vrijeme trajanja ove mjere, imenovati posebnog skrbnika.

e) Oduzimanje roditeljske skrbi

Članak 154.

(1) Roditelju koji zlouporabom svojih prava, ili grubim zanemarivanjem svojih dužnosti, ili napuštanjem djeteta, ili neskrbljenjem o djetetu s kojim ne živi, očito stavlja u opasnost sigurnost, zdravlje ili moral djeteta, ili koji ne zaštiti dijete od ovakvog ponašanja drugog roditelja ili druge osobe, sud će u izvanparničnom postupku oduzeti roditeljsku skrb.

(2) Zlouporaba prava postoji naročito u slučajevima tjelesnog i duševnog nasilja nad djetetom, spolnog iskorištavanja djeteta, navođenja djeteta na društveno neprihvatljivo ponašanje, te grubog kršenja djetetovih prava na drugi način.

(3) Grubo zanemarivanje dužnosti postoji naročito u slučajevima ako roditelj ne izvršava obvezu uzdržavanja djeteta dulje od tri mjeseca, ne pridržava se ranije određenih mjera radi zaštite prava i interesa djeteta, ne sprječava dijete u uživanju alkoholnih pića, droge ili drugih opojnih sredstava, kao i malodobnu osobu mlađu od 16 godina u kasnim noćnim izlascima.

(4) Roditeljska skrb se može oduzeti i roditelju kojem je oduzeto pravo da živi s djetetom ako za vrijeme od jedne godine ne izvršava obveze i prava koje mu nisu prestale izricanjem ove mjere i ne stvori uvjete za vraćanje ovog prava.

(5) Roditeljska skrb se može oduzeti i roditelju koji ne stvara uvjete za održavanje osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s drugim roditeljem ili onemogućava, odnosno sprječava njihovo održavanje.

(6) U postupku za oduzimanje roditeljske skrbi roditeljima, ili jedinom roditelju djeteta, organ skrbništva će imenovati djetetu posebnog skrbnika. Ovaj skrbnik vrši dužnost i nakon izricanja mjere iz stavka 1. ovog članka, a za svo vrijeme njenog trajanja.

(7) Izricanjem ove mjere prestaju sve obveze i prava roditelja prema djetetu, osim obveze uzdržavanja djeteta.

(8) Roditeljska skrb će se vratiti odlukom suda kad prestanu razlozi zbog kojih je ona oduzeta.

(9) Pravomoćnu odluku o oduzimanju i vraćanju roditeljske skrbi sud će dostaviti mjerodavnom matičaru radi upisa u matičnu knjigu rođenih, a ako dijete ima neko pravo na nekretninama, odluka će se dostaviti zemljišnoknjižnom uredu mjerodavnog suda radi zabilježbe.

f) Zaštita imovinskih prava i interesa djeteta

Članak 155.

(1) Organ skrbništva može u svako doba zahtijevati od roditelja polaganje računa o upravljanju imovinom djeteta i o prihodima koji se ostvaruju za potrebe djeteta.

(2) Organ skrbništva može, radi zaštite imovinskih interesa djeteta, odlučiti da roditelji u pogledu upravljanja imovinom djeteta imaju položaj skrbnika.

(3) Organ skrbništva može, radi zaštite imovinskih interesa djeteta, zahtijevati da sud u izvanparničnom postupku odredi mjere osiguranja na imovini roditelja.

4. Prestanak roditeljske skrbi

Članak 156.

(1) Roditeljska skrb prestaje kad dijete stekne poslovnu sposobnost ili kad bude posvojeno.

(2) Zasnivanjem posvojenja ne prestaje roditeljska skrb roditelju čiji je bračni partner posvojio dijete.

5. Stjecanje poslovne sposobnosti

Članak 157.

(1) Poslovna sposobnost se stječe punoljetstvom ili sklapanjem braka prije punoljetstva.

(2) Punoljetnom postaje osoba koja je navršila 18 godina života.

(3) Poslovnu sposobnost može steći i malodobna osoba starija od 16 godina, koja je postala roditelj.

(4) O stjecanju poslovne sposobnosti na način utvrđen u stavku 3. ovog članka odlučuje sud u izvanparničnom postupku na prijedlog malodobne osobe, uzimajući u obzir njezinu duševnu zrelost.

(5) Malodobnik s navršениh 14 godina stječe ograničenu poslovnu sposobnost.

6. Roditeljska skrb nakon punoljetstva djeteta

Članak 158.

(1) Sud u izvanparničnom postupku može odlučiti da roditelji ostvaruju roditeljsku skrb i nakon punoljetstva djeteta kojemu je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost, ukoliko su roditelji sposobni i pristanu na to.

(2) Ako roditelji više nisu u stanju skrbiti o djetetu, sud će u izvanparničnom postupku odlučiti o prestanku roditeljske skrbi i o stavljanju djeteta pod skrbništvo.

Članak 159.

(1) Na roditelje koji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetstva djeteta primjenjuju se odredbe ovog zakona o odgovornostima, dužnostima i pravima roditelja, odnosno o pravima i dužnostima djeteta.

(2) Pravomoćnu odluku o ostvarivanju i o prestanku roditeljske skrbi nakon punoljetstva sud će odmah dostaviti matičaru radi upisa u matičnu knjigu rođenih i zemljišnoknjižnom uredu mjerodavnog suda na čijem području ta osoba ima nekretnine, radi zabilježbe u zemljišnim knjigama.

ČETVRTI DIO

IV. SKRBNIŠTVO

1. Zajedničke odredbe

Članak 160.

(1) Skrbništvo je oblik zaštite malodobnih osoba bez roditeljske skrbi i punoljetnih osoba koje nisu sposobne ili koje nisu u mogućnosti starati se o sebi, svojim pravima, interesima i obvezama.

(2) Štićenici su osobe pod skrbništvom.

Članak 161.

Svrha skrbništva je zamjena roditeljske skrbi, odnosno zaštita osobnosti i interesa punoljetnih štićenika, naročito njihovim liječenjem i osposobljavanjem za samostalan život i rad.

Članak 162.

Poslove skrbništva vrši organ skrbništva određen u st. 1. i 2. članka 5. ovog zakona.

Članak 163.

Organ skrbništva poslove skrbništva vrši preko imenovanog skrbnika ili neposredno preko stručne osobe.

Članak 164.

(1) Organ skrbništva poduzima potrebne mjere da se na najbolji način ostvari svrha skrbništva.

(2) Organ skrbništva u pripremanju, donošenju i sprovođenju svojih rješenja, odnosno pojedinih mjera, koristi sve oblike socijalne zaštite, metode socijalnog i drugog stručnog rada, kao i usluge socijalnih, zdravstvenih, obrazovno-odgojnih i drugih organizacija i ustanova.

(3) Organ skrbništva može osnovati stručno tijelo sastavljeno od odgovarajućih stručnjaka (liječnika, pedagoga, pravnika, psihologa, socijalnog djelatnika i drugih), sa zadatkom da razmatra stručna pitanja i daje organu skrbništva prijedloge za poduzimanje pojedinih mjera skrbništva.

2. Skrbnik

Članak 165.

(1) Štićeniku organ skrbništva imenuje skrbnika, ukoliko ne odluči dužnost skrbnika vršiti neposredno.

(2) Za skrbnika se imenuje osoba koja ima osobna svojstva i sposobnost za vršenje dužnosti skrbnika, a koja prije toga pristane biti skrbnik.

(3) Pri imenovanju skrbnika, organ skrbništva uzet će u obzir i mišljenje štićenika, ako je sposoban shvatiti o čemu se radi, kao i mišljenje bliskih srodnika štićenika.

(4) Organ skrbništva dužnost skrbnika vrši neposredno ako to zahtijeva interes štićenika i okolnosti slučaja. Za vršenje dužnosti skrbnika imenuje se osoba zaposlena u organu skrbništva.

Članak 166.

Ista osoba može se postaviti za skrbnika za više štićenika, ako to nije u suprotnosti s njihovim interesima.

Članak 167.

Štićeniku koji je smješten u obrazovno-odgojnu, zdravstvenu ili drugu ustanovu, organ skrbništva imenuje skrbnika za vršenje onih poslova skrbništva koje ta ustanova ne vrši u okviru svojih redovitih djelatnosti.

Članak 168.

(1) U rješenju o imenovanju skrbnika organ skrbništva određuje njegove dužnosti i prava.

(2) Organ skrbništva može rješenjem ograničiti ovlasti skrbnika ako je to u interesu štićenika i odlučiti da pojedine poslove skrbnika vrši neposredno.

(3) Ako organ skrbništva vrši dužnost skrbnika u smislu stavka 2. ovog članka, može pojedine poslove povjeriti stručnoj osobi da ih vrši u njegovo ime i pod njegovim nadzorom.

(4) Organ skrbništva, prije donošenja rješenja iz stavka 1. upoznaje osobu koju namjerava imenovati za skrbnika sa značajem skrbništva, s pravima i dužnostima skrbnika i s drugim važnim podatcima potrebnim za vršenje dužnosti skrbnika.

Članak 169.

Skrbnik ne može biti osoba:

- a) kojoj je oduzeta roditeljska skrb,
- b) kojoj je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost,
- c) čiji su interesi u suprotnosti s interesima štićenika,
- d) od koje se, s obzirom na njezino ranije i sadašnje vladanje, osobna svojstva i odnose sa štićenikom i njegovim roditeljima, ne može očekivati da će pravilno vršiti dužnosti skrbnika,
- e) s kojom je štićenik sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju.

Članak 170.

(1) O stavljanju pod skrbništvo i o prestanku skrbništva, organ skrbništva izvješćuje mjerodavnog matičara u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti rješenja.

(2) Ako osoba stavljena pod skrbništvo ima nepokretnu imovinu, organ skrbništva izvješćuje zemljišnoknjižni ured mjesno mjerodavnog suda radi upisa skrbništva u zemljišnu knjigu.

Članak 171.

Skrbnik je dužan savjesno se starati o osobnosti, pravima, obvezama i interesima štićenika i upravljati njegovom imovinom, pri čemu je dužan uvažavati mišljenje štićenika koji je sposoban shvatiti o čemu se radi.

Članak 172.

(1) Ako štićenik ima imovinu, organ skrbništva poduzima mjere da se ta imovina popiše, procijeni i preda skrbniku na upravljanje.

(2) Popis imovine vrši povjerenstvo kojega osniva organ skrbništva, a nazočuje mu skrbnik, štićenik ako je u stanju shvatiti o čemu se radi, te držatelj imovine štićenika.

Članak 173.

(1) Organ skrbništva, nakon što je pokrenut postupak za stavljanje neke osobe pod skrbništvo, dužan je popisati i procijeniti njegovu imovinu i poduzeti druge mjere za osiguranje te imovine i prije donošenja rješenja o stavljanju te osobe pod skrbništvo.

(2) U slučaju neposredne opasnosti po interese štićenika u pogledu njegove nepokretne imovine, organ skrbništva dužan je i prije popisa i procjene imovine zatražiti od suda zabilježbu u zemljišnoj knjizi o pokretanju postupka za stavljanje te osobe pod skrbništvo.

Članak 174.

(1) Skrbnik je dužan uz pomoć organa skrbništva poduzimati sve potrebne mjere da se pribave sredstva potrebna za uzdržavanje i sprovođenje mjera koje je u interesu štićenika odredio organ skrbništva.

(2) Sredstva iz stavka 1. ovog članka se pribavljaju iz:

- a) prihoda štićenika,
- b) sredstava dobivenih od osoba koje su obvezatne uzdržavati štićenika,
- c) imovine štićenika,
- d) sredstava dobivenih za štićenika po osnovi socijalne zaštite i
- e) drugih izvora.

Članak 175.

(1) Skrbnik zastupa štićenika.

(2) Organ skrbništva zastupa štićenika ako dužnost skrbnika vrši neposredno ili ako je ograničio ovlasti skrbnika i odlučio štićenika sam zastupati.

Članak 176.

(1) Skrbnik samostalno, u ime štićenika i za njegov račun, vrši poslove koji spadaju u redovito poslovanje i upravljanje imovinom.

(2) Pri poduzimanju svakog važnijeg posla skrbnik će, kada je to moguće, uzeti u obzir mišljenje štićenika ako je ovaj sposoban shvatiti o čemu se radi.

Članak 177.

(1) Skrbnik može zaključiti pravni posao sa štićenikom samo ako organ skrbništva nađe da to zahtijevaju interesi štićenika i to prije toga odobri.

(2) Skrbnik ne može obvezivati štićenika kao jamca.

Članak 178.

Skrbnik ne može bez prethodnog odobrenja organa skrbništva poduzimati poslove koji prelaze okvire redovitog poslovanja ili upravljanja štićenikovom imovinom.

Članak 179.

(1) Skrbnik može samo uz prethodno odobrenje organa skrbništva, u pogledu raspolaganja i upravljanja imovinom i pravima štićenika, poduzimati sljedeće poslove:

- a) otuđiti ili opteretiti nepokretnu imovinu štićenika,
- b) otuđiti iz imovine štićenika pokretne stvari veće i posebne osobne vrijednosti, ili raspolagati imovinskim pravima veće vrijednosti,
- c) odreći se nasljedstva ili legata, ili odbiti poklon i
- d) poduzimati druge mjere određene zakonom.

(2) Organ skrbništva u postupku davanja skrbniku odobrenja iz stavka 1. ovog članka određuje namjenu pribavljenih sredstava i nadzire njihovu uporabu.

Članak 180.

(1) Skrbnik je dužan podnijeti organu skrbništva izvješće o svome radu i o stanju štićenikove imovine u mjesecu siječnju svake godine, za prethodnu godinu, kao i kad to zatraži organ skrbništva. U slučaju neposrednog vršenja skrbništva, izvješće je dužna podnijeti osoba iz stavka 4. članka 165. ovog zakona.

(2) Iz izvješća se mora vidjeti kako se skrbnik ili osoba iz stavka 4. članka 165. ovog zakona starala o osobnosti štićenika i zaštiti njegovih interesa, a naročito o njegovom zdravlju, odgoju i izobrazbi.

(3) Izvješće mora sadržavati i podatke o upravljanju i raspolaganju štićenikovom imovinom i o svim štićenikovim prihodima i rashodima u protekloj godini i konačnom stanju štićenikove imovine.

(4) Organ skrbništva dužan je savjesno razmotriti izvješće i po potrebi poduzeti odgovarajuće mjere za zaštitu interesa štićenika.

(5) Pored kontrole rada skrbnika prihvaćanjem izvješća o njegovom radu, organ skrbništva dužan je povremeno, osobnim uvidom, kontrolirati kako skrbnik vrši dužnosti prema štićeniku.

Članak 181.

(1) Skrbnik i osoba iz stavka 4. članka 165. ovog zakona imaju pravo na mjesečnu naknadu, ovisno o radu i zalaganju u zaštiti štićenikovih prava i interesa.

(2) Pravo na naknadu iz stavka 1. ovog članka nema skrbnik koji je po ovom zakonu obvezatan uzdržavati štićenika.

(3) Organ skrbništva može odrediti skrbniku iz stavka 1. ovog članka nagradu ako se osobito zalagao i istakao u vršenju dužnosti.

(4) Skrbnik ima pravo na naknadu opravdanih troškova učinjenih u izvršavanju svoje dužnosti.

(5) Visinu naknade troškova skrbniku utvrđuje organ skrbništva.

(6) Nagradu i naknade odobrava organ skrbništva iz sredstava navedenih odredbama stavka 2. članka 174. ovog zakona, izuzev sredstava dobivenih za štićenika po osnovi socijalne zaštite, ako se time ne ugrožava podmirenje osnovnih životnih potreba štićenika.

(7) Federalni ministar rada i socijalne politike će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona propisati visinu iznosa i način isplate naknade iz stavka 1. ovog članka.

(8) Ako se sredstva za isplatu iz stavka 1. ovog članka ne mogu osigurati iz sredstava navedenih u stavku 2. članka 174. ovog zakona, njihova isplata će se izvršiti iz izvora koje odredi federalni ministar rada i socijalne politike.

Članak 182.

(1) Skrbnik odgovara štićeniku za štetu koju je skrivio u obavljanju dužnosti skrbnika.

(2) Organ skrbništva utvrđuje iznos štete i poziva skrbnika da u određenom roku štetu naknadi. Ukoliko skrbnik ne naknadi utvrđenu štetu u određenom roku, organ skrbništva neposredno naknađuje štetu štićeniku.

(3) Organ skrbništva može podnijeti tužbu mjerodavnom sudu protiv skrbnika radi naknade isplaćenog iznosa iz stavka 2. ovog članka ako je tu štetu skrbnik počinio namjerno ili iz krajnje nepažnje.

(4) Radi osiguranja prava štićenika, koja su povrijeđena nepravilnim radom skrbnika, organ skrbništva dužan je prema skrbniku poduzeti i druge mjere predviđene zakonom.

Članak 183.

Ako skrbnik umre ili samovoljno prestane izvršavati svoju dužnost, ili ako nastanu okolnosti koje ga sprječavaju u izvršavanju dužnosti, organ skrbništva je dužan bez odlaganja poduzeti mjere za zaštitu interesa štićenika do imenovanja novog skrbnika.

Članak 184.

(1) Organ skrbništva razriješit će skrbnika dužnosti ako utvrdi da je u izvršavanju dužnosti nemaran, da zlouporabljuje svoje ovlasti, da ugrožava interese štićenika, ili ako ocijeni da bi za štićenika bilo korisnije da mu se imenuje drugi skrbnik.

(2) Pri razrješenju skrbnika organ skrbništva će cijeniti mišljenje štićenika koji je sposoban shvatiti o čemu se radi.

(3) Organ skrbništva razriješit će skrbnika dužnosti ako on to zatraži, a najkasnije u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva. Organ skrbništva mora istodobno poduzeti sve potrebite mjere za zaštitu interesa štićenika.

(4) U slučaju razrješenja skrbnika organ skrbništva je dužan bez odlaganja štićeniku imenovati novog skrbnika.

(5) Skrbnik kome je prestala dužnost dužan je podnijeti izvješće i predati svu imovinu na upravljanje organu skrbništva. Predaja imovine se vrši u nazočnosti predstavnika organa skrbništva i štićenika, ako je on sposoban shvatiti o čemu se radi.

Članak 185.

(1) U slučaju prestanka skrbništva organ skrbništva poziva skrbnika da u određenom roku podnese izvješće o svome radu i o stanju štićenikove imovine i da preda svu imovinu na upravljanje štićeniku, odnosno roditelju.

(2) Predaja imovine se vrši u nazočnosti skrbnika, štićenika, odnosno roditelja i predstavnika organa skrbništva, o čemu se sastavlja zapisnik.

3. Skrbništvo nad malodobnim osobama

Članak 186.

Pod skrbništvo stavit će se malodobna osoba:

- a) čiji su roditelji umrli, nestali, nepoznati ili su nepoznatog boravišta dulje od tri mjeseca,
- b) čijim roditeljima je oduzeta roditeljska skrb,
- c) čiji roditelji nisu stekli poslovnu sposobnost, ili im je ona oduzeta ili ograničena i
- d) čiji su roditelji odsutni, spriječeni ili nesposobni redovito skrbiti o svom djetetu, a nisu povjerali njegovo čuvanje i odgoj osobi za koju je organ skrbništva utvrdio da ispunjava uvjete za skrbnika.

Članak 187.

(1) Čuvanje i odgoj malodobnog šticeenika organ skrbništva može povjeriti skrbniku, drugoj osobi ili ustanovi.

(2) Skrbnik malodobnog šticeenika dužan je kao roditelj skrbiti o njegovoj osobnosti, a naročito o zdravlju, izobrazbi i osposobljavanju za samostalni život i rad.

(3) Osoba ili ustanova iz stavka 1. ovog članka je dužna skrbiti o osobnosti i pravima šticeenika i izvješćivati skrbnika i organ skrbništva o svim važnijim promjenama u pogledu života, zdravlja, odgoja i izobrazbe šticeenika.

(4) Osoba ili ustanova iz stavka 1. ovog članka ne može se osloboditi dužnosti čuvanja malodobnog šticeenika bez prethodne suglasnosti skrbnika, odnosno organa skrbništva.

Članak 188.

(1) Skrbnik je ovlašten u ime i za račun šticeenika zaključivati pravne poslove. Za one pravne poslove koje skrbnik, u smislu ovog zakona, ne može sam zaključivati, potrebno je odobrenje organa skrbništva.

(2) Malodobni šticeenik koji je navršio 14 godina može sam sklapati pravne poslove kojim stječe prava, ako zakon ne odredi drukčije. Pravne poslove kojim raspolaže imovinom ili preuzima obveze može sklapati samo uz odobrenje skrbnika, ako zakon ne odredi drukčije.

(3) Malodobni šticeenik koji radom ostvaruje prihode može raspolagati ostvarenim osobnim dohotkom i zaradom. Pri tome je dužan doprinisiti za svoje uzdržavanje, odgoj i izobrazbu.

Članak 189.

Skrbnik može samo s odobrenjem organa skrbništva:

- a) odlučiti o izboru ili promjeni škole i zanimanja malodobnog šticeenika, o prekidu njegovog školovanja ili o njegovom zaposlenju i
- b) poduzimati i druge mjere u pogledu osobnosti šticeenika određene zakonom.

Članak 190.

(1) Skrbništvo nad malodobnim šticeenikom prestaje stjecanjem poslovne sposobnosti, posvojenjem ili prestankom razloga iz članka 186. ovog zakona.

(2) Organ skrbništva će produljiti pružati odgovarajuće oblike socijalne i druge zaštite osobi nad kojom je prestalo skrbništvo zbog nastupanja punoljetstva ako se ona do tog vremena nije uspjela osposobiti za samostalan život i rad.

Članak 191.

Ako osoba nad kojom je po nastupanju punoljetstva prestalo skrbništvo, zbog psihofizičkih nedostataka nije sposobna brinuti se o svojoj osobnosti, pravima i interesima, skrbnik, uz odobrenje organa skrbništva, ili organ skrbništva neposredno, pokreće kod mjerodavnog suda postupak za oduzimanje poslovne sposobnosti ovoj osobi, u cilju njezinog ponovnog stavljanja pod skrbništvo.

4. Skrbništvo nad punoljetnim osobama

Članak 192.

(1) Punoljetnoj osobi koja zbog duševne bolesti, zaostalog duševnog razvoja ili prekomjernog uživanja alkohola ili opojnih droga, senilnosti ili drugih uzroka nije sposobna sama se brinuti o svojim pravima i interesima oduzima se poslovna sposobnost.

(2) Punoljetnoj osobi koja zbog uzroka iz stavka 1. ovog članka neposredno ugrožava svoja prava i interese ili prava i interese drugih osoba ograničava se poslovna sposobnost.

(3) Pravomoćnu odluku o oduzimanju, odnosno ograničenju, poslovne sposobnosti sud je dužan bez odlaganja dostaviti mjerodavnom organu skrbništva, koji će u roku od 30 dana od dana primitka odluke osobu kojoj je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost staviti pod skrbništvo.

Članak 193.

Skrbnik osobe kojoj je oduzeta ili ograničena poslovna sposobnost dužan je naročito se brinuti o njenoj osobnosti, vodeći računa o uzrocima zbog kojih joj je oduzeta, odnosno ograničena poslovna sposobnost, i nastojati da se ti uzroci otklone i ta osoba osposobi za samostalan rad.

Članak 194.

(1) Skrbnik osobe kojoj je oduzeta poslovna sposobnost u dužnostima i pravima izjednačen je sa skrbnikom malodobne osobe koja nije navršila 14 godina života.

(2) Skrbnik osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost ima dužnosti i prava skrbnika malodobne osobe koja je navršila 14 godina života, ali organ skrbništva može, kad je to potrebno, odrediti poslove koje osoba s ograničenom poslovnom sposobnošću može poduzimati samostalno.

(3) Štićenik kojem je ograničena poslovna sposobnost može sam sklapati pravne poslove kojim stječe prava, ako zakonom nije drukčije određeno. Pravne poslove kojim raspolaže imovinom ili preuzima obveze može sklapati samo uz suglasnost skrbnika.

(4) Osoba kojoj je ograničena poslovna sposobnost može samostalno davati izjave koje se tiču osobnih stanja, osim ako ovim zakonom ili odlukom organa skrbništva nije drukčije određeno.

Članak 195.

(1) Sud kod koga je pokrenut postupak da se nekoj osobi oduzme ili ograniči poslovna sposobnost dužan je odmah izvijestiti o tome organ skrbništva, koji će, ako je potrebno, toj osobi imenovati privremenog skrbnika.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka primjenjuju se odredbe o skrbništvu nad malodobnicima koji su navršili 14 godina života, ali organ skrbništva može, ako je potrebno proširiti na njega odredbe o skrbništvu nad malodobnicima koji nisu navršili 14 godina života.

(3) Dužnost privremenog skrbnika prestaje kad se imenuje stalni skrbnik ili kada odluka suda kojom se utvrđuje da nema mjesta oduzimanju, odnosno ograničenju poslovne sposobnosti postane pravomoćna.

Članak 196.

(1) Skrbništvo nad osobama kojima je oduzeta, odnosno ograničena poslovna sposobnost prestaje kada im se odlukom suda donesenom u izvanparničnom postupku vrati poslovna sposobnost.

(2) Pravomoćnu odluku o vraćanju poslovne sposobnosti sud odmah dostavlja organu skrbništva.

5. Skrbništvo za posebne slučajeve

Članak 197.

(1) Organ skrbništva imenovat će posebnog skrbnika za pojedine poslove ili određenu vrstu poslova odsutnoj osobi čije je boravište nepoznato, a koja nema zastupnika, nepoznatom vlasniku imovine kada je potrebno da se netko o toj imovini stara, kao i u drugim slučajevima kada je to potrebno radi zaštite prava i interesa određene osobe.

(2) Osobama iz stavka 1. ovog članka može, pod uvjetima određenim zakonom, imenovati skrbnika i organ pred kojim se vodi postupak. Ovaj organ dužan je o tome bez odlaganja izvijestiti mjerodavan organ skrbništva.

(3) Organ skrbništva ima prema skrbniku imenovanom u smislu stavka 2. ovog članka sve ovlasti kao i prema skrbniku koga je sam imenovao.

Članak 198.

(1) Poseban skrbnik imenovat će se djetetu u postupku osporavanja materinstva i očinstva, u postupku oduzimanja roditelju prava živjeti s djetetom i oduzimanja roditeljske skrbi, za vođenje spora i za zaključenje pojedinih pravnih poslova između njega i njegovih roditelja, kao i u drugim slučajevima kada su njihovi interesi u suprotnosti i kada je to normirano ovim zakonom.

(2) Poseban skrbnik imenovat će se i djetetu nad kojim roditeljsku skrb ostvaruje samo jedan roditelj, ako su interesi djeteta i roditelja koji ne ostvaruje roditeljsku skrb u suprotnosti.

(3) Štićeniku će se imenovati poseban skrbnik za vođenje spora i za zaključenje pravnih poslova između njega i skrbnika, kao i u drugim slučajevima, kada su njihovi interesi u suprotnosti.

(4) Kad među malodobnicima nad kojima ista osoba ostvaruje roditeljsku skrb ili među štićenicima koji imaju istog skrbnika treba voditi postupak ili zaključiti pravni posao u kome su interesi malodobnika, odnosno štićenika u suprotnosti, imenovat će se svakom od njih poseban skrbnik za vođenje postupka, odnosno zaključenje posla.

(5) Kada roditelji, skrbnici ili pojedini organi, odnosno organizacije u vršenju svojih poslova saznaju za slučajeve iz st. 1. do 4. ovog članka, dužni su o tome izvijestiti mjerodavni organ skrbništva.

Članak 199.

Ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, organ skrbništva u slučajevima predviđenim ovim zakonom poduzet će potrebne mjere za zaštitu osobnosti, prava i interesa stranog državljanina, dok organ države čiji je on državljanin ne donese potrebnu odluku i ne poduzme određene mjere.

Članak 200.

(1) Na zahtjev osobe koja zbog bolesti, starosti ili iz drugih opravdanih razloga nije sposobna sama se brinuti o sebi, svojim pravima i interesima, organ skrbništva može joj imenovati skrbnika za pojedine poslove ili za određenu vrstu poslova.

(2) Na zahtjev osobe iz stavka 1. ovog članka organ skrbništva će skrbnika razriješiti dužnosti.

Članak 201.

Pri imenovanju posebnog skrbnika organ skrbništva odredit će opseg dužnosti i prava skrbnika, imajući u vidu okolnosti svakog pojedinog slučaja.

6. Nadležnost i postupak

Članak 202.

(1) Mjesna nadležnost organa skrbništva određuje se prema prebivalištu, a ako se ovo ne može utvrditi, prema boravištu osobe koju treba staviti pod skrbništvo ili kojoj treba imenovati posebnog skrbnika.

(2) Prebivalište, odnosno boravište određuje se prema vremenu kada su se stekli uvjeti za stavljanje određene osobe pod skrbništvo.

Članak 203.

Ako se promijeni prebivalište štićenika, mijenja se i mjesna nadležnost organa skrbništva.

Članak 204.

Ne mijenja se nadležnost organa skrbništva za vrijeme dok se štićenik nalazi privremeno van područja tog organa, zbog školovanja, profesionalne rehabilitacije, socijalne ili zdravstvene zaštite ili iz sličnih razloga.

Članak 205.

(1) Postupak za stavljanje pod skrbništvo, za imenovanje skrbnika i prestanak skrbništva pokreće se i vodi po službenoj dužnosti.

(2) Postupak iz stavka 1. ovoga članka je žuran.

(3) U pribavljanju podataka potrebnih za pokretanje i vođenje postupka iz stavka 1. ovog članka, organ skrbništva surađuje s organima, ustanovama i osobama iz članka 206. ovog zakona.

Članak 206.

(1) Postupak za stavljanje neke osobe pod skrbništvo ili za primjenu nekog drugog oblika zaštite pokreće organ skrbništva na temelju neposrednog saznanja ili povodom obavijesti koje su mu dužni dostaviti:

a) matičar, sudski i drugi organi vlasti, organi lokalne samouprave, te zdravstvene, socijalne, odgojno-obrazovne i druge ustanove, kada u vršenju svojih dužnosti saznanju za takav slučaj,

b) bračni partner, srodnici, drugi članovi domaćinstva i osobe koje imaju uvid u životne prilike takve osobe.

(2) Organi, ustanove i osobe iz stavka 1. ovog članka dužne su pomagati organu skrbništva u pribavljanju podataka potrebnih za vođenje postupka iz stavka 1. članka 205. ovog zakona.

Članak 207.

(1) Kad pokrene postupak iz članka 206. ovog zakona, organ skrbništva odmah poduzima potrebne mjere za zaštitu osobnosti, prava i interesa te osobe.

(2) Organ skrbništva u slučaju iz stavka 1. ovog članka dužan je, prema potrebi, odrediti odgovarajuće privremene mjere koje smatra prijeko potrebnim.

(3) Prigodom odlučivanja o mjerama koje će se primjenjivati na štićenika organ skrbništva će se rukovoditi prvenstveno interesima štićenika i materijalnim mogućnostima koje mu stoje na raspolaganju, primjenjujući pri tom odgovarajuće metode socijalnog i drugog stručnog rada.

(4) Kod određivanja mjera, u smislu stavka 3. ovog članka, organ skrbništva dužan je pribaviti mišljenje odgovarajućih organizacija, odnosno stručnjaka, i u cilju što potpunije zaštite osobnosti, prava i interesa štićenika i njegove obitelji, surađivati s njima.

Članak 208.

(1) Ako štićenik ima nepokretnu imovinu na području drugog organa skrbništva, mjerodavni organ skrbništva može tu imovinu povjeriti na skrb tom organu skrbništva i ovlastiti ga da imenuje posebnog skrbnika za brigu o njoj.

(2) Odobrenje za raspolaganje imovinom iz stavka 1. ovog članka daje organ skrbništva mjerodavan za cjelokupnu skrb o štićeniku.

Članak 209.

(1) Organ skrbništva postupa po odredbama zakona kojim je uređen upravni postupak kad odlučuje o stavljanju neke osobe pod skrbništvo, kad imenuje ili razrješava dužnosti skrbnika, kad odlučuje o opsegu ovlasti skrbnika i o pravima i interesima štićenika.

(2) Organ skrbništva može mijenjati svoja ranije donesena rješenja kad to zahtijevaju interesi štićenika, ako se time ne povređuju prava trećih osoba.

Članak 210.

Organi, ustanove i osobe iz članka 206. ovog zakona, štićenik koji je u stanju to učiniti, njegov bračni partner, njegovi srodnici, kao i svaki građanin, mogu podnijeti prigovor na rad skrbnika i organa skrbništva.

Članak 211.

(1) Prigovor na rad skrbnika se podnosi organu skrbništva, a prigovor na rad organa skrbništva organu mjerodavnom u upravnim stvarima za drugostupanjski postupak.

(2) Organ skrbništva ispituje prigovore koji su mu podneseni, i ako nađe da su osnovani, poduzima zakonom predviđene mjere.

(3) Ako drugostupanjski organ utvrdi da je prigovor osnovan, daje upute organu skrbništva kako će postupiti i određuje rok u kojem je dužan dostaviti obavijest o poduzetim radnjama. Organ skrbništva, po primljenom nalogu, odlučuje koje će mjere poduzeti i o tome izvješćuje drugostupanjski organ.

Članak 212.

(1) Organ skrbništva dužan je voditi evidenciju o osobama stavljenim pod skrbništvo, o poduzetim mjerama skrbništva i o imovini štićenika.

(2) Nalog o vođenju evidencije i dokumentacije iz stavka 1. ovog članka propisuje federalni ministar rada i socijalne politike.

PETI DIO

V. UZDRŽAVANJE

1. Zajedničke odredbe

Članak 213.

(1) Međusobno uzdržavanje bračnih i izvanbračnih partnera, roditelja i djece, i drugih srodnika je njihova dužnost i pravo, kada je to predviđeno ovim zakonom.

(2) U slučajevima u kojima se međusobno uzdržavanje osoba iz stavka 1. ovog članka ne može ostvariti u cijelosti ili djelomično, društvena zajednica pruža, pod uvjetima određenim zakonom, neosiguranim članovima obitelji sredstva prijeko potrebna za uzdržavanje.

(3) Odricanje od prava i dužnosti uzdržavanja nema pravnog učinka.

Članak 214.

Osobe iz stavka 1. članka 213. ovog zakona međusobnom uzdržavanju doprinose srazmjerno svojim mogućnostima i potrebama uzdržavane osobe.

2. Uzdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika

Članak 215.

Roditelji su dužni uzdržavati malodobno dijete i u izvršavanju te obveze moraju iskoristiti sve svoje mogućnosti i sposobnosti.

Članak 216.

(1) Ako se dijete nalazi na redovitom školovanju, roditelji su dužni, prema svojim mogućnostima, osigurati mu uzdržavanje i nakon punoljetnosti, a najdulje do navršene 26. godine života.

(2) Ako je punoljetno dijete zbog bolesti, fizičkih ili psihičkih nedostataka nesposobno za rad, a nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, roditelji su dužni uzdržavati ga dok ta nesposobnost traje.

Članak 217.

Malodobno dijete koje ostvaruje prihode radom ili od svoje imovine dužno je doprinostiti za svoje uzdržavanje, kao i za uzdržavanje članova obitelji u kojoj živi, pod uvjetima iz stavka 1. članka 219. ovog zakona.

Članak 218.

Roditelj koji ne ostvaruje roditeljsku skrb, ili kojem je ograničena ili oduzeta roditeljska skrb, ne oslobađa se dužnosti uzdržavanja djeteta.

Članak 219.

(1) Punoljetno dijete je dužno uzdržavati svog roditelja koji je nesposoban za rad i ne može se uposliti, a nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine.

(2) Dijete se može osloboditi dužnosti uzdržavanja roditelja koji ga iz neopravdanih razloga nije uzdržavao u vrijeme kada je bio obvezan, sukladno odredbama ovog zakona.

Članak 220.

(1) Maćeha ili očuh dužni su uzdržavati svoje malodobne pastorkice ako oni ne mogu ostvariti uzdržavanje od roditelja.

(2) Maćeha ili očuh imaju obvezu iz stavka 1. ovog članka i nakon smrti roditelja djeteta, ako je u času njegove smrti postojala obiteljska zajednica između očuha ili maćeha i pastorka.

(3) Ako je brak između roditelja i maćeha ili očuha djeteta poništen ili razveden, maćeha ili očuh nisu dužni uzdržavati pastorkice.

Članak 221.

(1) Pastorak je dužan, pod uvjetima iz čl. 217. i 219. ovog zakona, uzdržavati maćehu ili očuha ako su ovi njega duže vrijeme uzdržavali ili se brinuli o njemu.

(2) Ako maćeha ili očuh imaju i svoju djecu, dužnost uzdržavanja je zajednička za djecu i pastorku.

Članak 222.

(1) Baba i djed su dužni uzdržavati malodobnog unuka. Obveza uzdržavanja punoljetnog unuka postoji pod uvjetima iz članka 216. ovog zakona.

(2) Unuk je dužan uzdržavati babu i djeda pod uvjetima iz čl. 217. i 219. ovog zakona.

(3) Obveza uzdržavanja postoji između sestara i braće, kao i sestara i braće po majci ili ocu, u odnosu na malodobne osobe.

Članak 223.

(1) Pravo na uzdržavanje ostvaruje se onim redom kojim su davatelji uzdržavanja pozvani na nasljeđivanje.

(2) Ako obveza uzdržavanja pada na više osoba zajedno, ona se dijeli među njima prema njihovim mogućnostima.

3. Uzdržavanje bračnog partnera

Članak 224.

Bračni partner koji nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, a nesposoban je za rad ili se ne može uposliti, ima pravo na uzdržavanje od svog bračnog partnera srazmjerno njegovim mogućnostima.

Članak 225.

(1) Zahtjev za uzdržavanje bračni partner može postaviti do zaključenja glavne rasprave u postupku za razvod ili poništenje braka.

(2) Sud je dužan upoznati bračnog partnera s pravom iz stavka 1. ovog članka.

(3) Iznimno, bivši bračni partner može tužbom tražiti uzdržavanje u roku od jedne godine od prestanka braka ako su uvjeti za uzdržavanje, predviđeni u članku 224. ovog zakona, postojali u vrijeme zaključenja glavne rasprave u postupku za razvod ili poništenje braka i bez prestanka trajali do zaključenja glavne rasprave u postupku za uzdržavanje.

Članak 226.

(1) Sud može odbiti zahtjev za uzdržavanje bračnog, odnosno razvedenog bračnog partnera ako se on bez ozbiljnog povoda od strane drugog bračnog partnera grubo ili nedolično ponašao u bračnoj zajednici, ili ako bi obveza uzdržavanja predstavljala očitu nepravdu za drugog bračnog partnera.

(2) Sud može odbiti zahtjev za uzdržavanje bračnog partnera u postupku za poništenje braka, odnosno bračnog partnera iz poništenog braka, ako bi obveza uzdržavanja predstavljala očitu nepravdu za drugog bračnog partnera.

Članak 227.

Sud može odbiti zahtjev za uzdržavanje ako su bračni partneri kroz duže vrijeme odvojenog života potpuno samostalno osiguravali sredstva za vlastito uzdržavanje, ili ako se iz okolnosti slučaja utvrdi da bračni partner koji zahtijeva uzdržavanje prestankom braka, koji je trajao kraće vrijeme, nije doveden u teži materijalni položaj od onog u kome se nalazio prigodom stupanja u brak.

Članak 228.

(1) Sud može odlučiti da obveza uzdržavanja bračnog partnera traje određeno vrijeme, naročito u slučajevima kada je brak trajao kraće vrijeme ili kada je tražitelj uzdržavanja u mogućnosti u dogledno vrijeme na drugi način osigurati sredstva za život.

(2) U opravdanim slučajevima sud može obvezu uzdržavanja produjiti.

(3) Tužba za produljenje uzdržavanja može se podnijeti samo do isteka vremena za koje je uzdržavanje određeno.

Članak 229.

Pravo na uzdržavanje prestaje ako uzdržavani razvedeni bračni partner, ili bračni partner iz poništenog braka, sklopi novi brak, ili zasnuje izvanbračnu zajednicu, ili postane nedostojan tog prava, ili ako više ne postoji neki od uvjeta iz članka 224. ovog zakona.

4. Uzdržavanje izvanbračnog partnera

Članak 230.

(1) Izvanbračni partner koji ispunjava uvjete iz čl. 3. i 224. ovog zakona ima pravo na uzdržavanje od drugog izvanbračnog partnera nakon prestanka izvanbračne zajednice.

(2) Tužba za uzdržavanje iz stavka 1. ovog članka može se podnijeti u roku od jedne godine od prestanka izvanbračne zajednice.

Članak 231.

Sud može odbiti zahtjev za uzdržavanje izvanbračnog partnera ako se on bez ozbiljnog povoda od strane drugog izvanbračnog partnera grubo ili nedolično ponašao u izvanbračnoj zajednici, ili ako bi obveza uzdržavanja predstavljala očitu nepravdu za drugog izvanbračnog partnera.

Članak 232.

(1) Sud može odlučiti da obveza uzdržavanja izvanbračnog partnera traje određeno vrijeme, naročito u slučaju kada je tražitelj uzdržavanja u mogućnosti u dogledno vrijeme na drugi način osigurati sredstva za život.

(2) U opravdanim slučajevima sud može obvezu uzdržavanja produjiti.

(3) Tužba za produljenje uzdržavanja može se podnijeti samo do isteka vremena za koje je uzdržavanje određeno.

Članak 233.

Pravo na uzdržavanje prestaje kada uzdržavani izvanbračni partner sklopi brak, ili zasnuje novu izvanbračnu zajednicu, ili postane nedostojan tog prava, ili ako više ne postoji neki od razloga utvrđenih u članku 224. ovog zakona.

5. Uzdržavanje majke izvanbračnog djeteta

Članak 234.

Otac izvanbračnog djeteta dužan je, srazmjerno svojim mogućnostima, uzdržavati majku svoga djeteta za vrijeme od tri mjeseca prije porođaja i jednu godinu nakon porođaja ako majka skrbi o djetetu, a nema dovoljno sredstava za život.

6. Određivanje uzdržavanja

Članak 235.

(1) U postupku za uzdržavanje sud će utvrditi ukupan iznos sredstava potrebnih za uzdržavanje.

(2) Prigodom utvrđivanja potreba osobe koja zahtijeva uzdržavanje, sud će uzeti u obzir njezino imovno stanje, sposobnost za rad, mogućnost uposlenja, zdravstveno stanje i druge okolnosti od kojih ovisi ocjena njenih potreba.

(3) Prigodom utvrđivanja mogućnosti osobe koja je dužna davati uzdržavanje, sud će uzeti u obzir sva njena primanja i stvarne mogućnosti da stječe povećanu zaradu, kao i njene vlastite potrebe i zakonske obveze uzdržavanja.

(4) Federalni ministar rada i socijalne politike objavit će jednom godišnje, najkasnije do 1. ožujka tekuće godine, podatke o prosječnim potrebama osobe koja zahtijeva uzdržavanje s obzirom na troškove života, koje će sud uzeti u obzir u postupku za uzdržavanje.

Članak 236.

(1) Kad se uzdržavanje zahtijeva za dijete, sud će pored okolnosti iz članka 235. ovog zakona uzeti u obzir i uzrast djeteta, kao i potrebe za njegovo školovanje.

(2) U postupku za uzdržavanje djeteta sud će posebno cijeniti kao doprinos za uzdržavanje djeteta rad i brigu koju u odgoj i podizanje djeteta ulaže roditelj s kojim dijete živi.

(3) Radno sposoban roditelj ne može se osloboditi dužnosti uzdržavanja malodobnog djeteta.

Članak 237.

Kad sud utvrdi da roditelji i druge osobe koje su obvezne davati uzdržavanje nisu u mogućnosti podmiriti potrebe uzdržavanja djeteta, izvijestit će o tome organ skrbništva, koji je dužan osigurati sredstva za uzdržavanje djeteta iz proračunskih sredstava Federacije.

Članak 238.

(1) Organ skrbništva će, vodeći računa o dobrobiti djeteta, nastojati da se roditelji sporazumiju o visini, odnosno o povišenju doprinosa za uzdržavanje djeteta kada to zahtijevaju povećane potrebe djeteta ili to omogućavaju bolje materijalne prilike roditelja.

(2) Sporazum iz stavka 1. ovog članka roditelji mogu zaključiti i pred javnim bilježnikom, u formi isprave obrađene kod javnog bilježnika. Javni bilježnik je ovu ispravu dužan dostaviti organu skrbništva.

(3) Sporazum iz st. 1. i 2. ovog članka ima snagu ovršne isprave.

Članak 239.

(1) Organ skrbništva će u ime malodobnog djeteta pokrenuti i voditi postupak za dosuđenje, odnosno za povećanje uzdržavanja, ako roditelj s kojim dijete živi bez opravdanih razloga ne koristi to pravo.

(2) Ako roditelj ne traži ovrhu odluke o uzdržavanju, organ skrbništva će u ime malodobnog djeteta podnijeti sudu prijedlog za ovrhu.

Članak 240.

(1) Ako se u postupku odlučuje o uzdržavanju malodobnog djeteta ili punoljetnog djeteta iz stavka 2. članka 216. ovog zakona, organ skrbništva sudjeluje u tom postupku radi zaštite interesa djeteta.

(2) Sud koji odlučuje u parnici o uzdržavanju izvijestit će organ skrbništva o postupku i pozivati ga na sva ročišta, kao i dostavljati mu sve odluke donesene u postupku.

Članak 241.

Organ skrbništva dužan je na zahtjev suda pribaviti sve podatke od značaja za donošenje odluke o uzdržavanju.

Članak 242.

(1) Organ skrbništva vodi evidenciju odluka i sporazuma iz članka 238. ovog zakona o uzdržavanju djece i roditelja, prema napatku koji propisuje federalni ministar rada i socijalne politike.

(2) Organ skrbništva provjerava ispunjavanje obveze uzdržavanja djeteta i, radi zaštite interesa djeteta, preduzima mjere iz članka 239. ovog zakona ako utvrdi da se ova obveza ne ispunjava, odnosno ne ispunjava u potpunosti.

Članak 243.

Organ skrbništva će, u svojstvu opunomoćenika starih i socijalno ugroženih osoba, ukoliko one same to ne mogu učiniti, pokrenuti i voditi postupak za ostvarivanje njihovog prava na uzdržavanje prema srodnicima koji su po odredbama ovog zakona dužni da ih uzdržavaju.

Članak 244.

Osobu koja je dužna davati uzdržavanje sud će obvezati na plaćanje budućih mjesečnih iznosa uzdržavanja u određenom novčanom iznosu.

Članak 245.

(1) Uzdržavana osoba, kao i obveznik uzdržavanja, može tražiti da sud povisi, snizi ili ukine uzdržavanje dosuđeno ranijom pravomoćnom presudom, ili sporazumom postignutim pred organom skrbništva, ili u formi isprave obrađene kod javnog bilježnika, ako su se izmijenile okolnosti na temelju kojih je donesena ranija presuda, odnosno sporazum.

(2) Prava i obveze utvrđeni izmijenjenom odlukom ne mogu djelovati prije podnošenja zahtjeva.

Članak 246.

Fizička ili pravna osoba koja je imala troškove zbog uzdržavanja neke osobe, može tužbom tražiti naknadu tih troškova od osobe koja ju je po zakonu dužna uzdržavati, ako su učinjeni troškovi bili opravdani.

Članak 247.

Obveznik uzdržavanja kojem je prestao radni odnos i koji je zasnovao novi radni odnos dužan je podatke o postojanju ovršne isprave za uzdržavanje, te ime i adresu osobe kojoj se ta tražbina treba isplaćivati, dostaviti poslodavcu kod kojeg je zasnovao radni odnos.

Članak 248.

Poslodavac kod kojeg je obveznik uzdržavanja zasnovao novi radni odnos dužan je odmah izvijestiti uzdržavanu osobu o zasnovanom radnom odnosu, odnosno dati joj potrebne obavijesti o obvezniku uzdržavanja koji je kod njega zasnovao novi radni odnos.

Članak 249.

(1) U postupku za uzdržavanje malodobnog djeteta ili punoljetnog djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb, sud može po službenoj dužnosti odrediti privremene mjere radi davanja uzdržavanja.

(2) U ostalim parnicama za uzdržavanje sud će odrediti privremene mjere radi davanja uzdržavanja samo na prijedlog osobe koja traži uzdržavanje.

(3) Privremene mjere sud će odrediti ako se učini vjerojatnim postojanje činjenica od kojih ovisi pravo na uzdržavanje, a u postupcima za utvrđivanje materinstva ili očinstva i ako se učini vjerojatnim da je tužena osoba roditelj djeteta.

ŠESTI DIO

VI. IMOVINSKI ODNOSI

A. IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH PARTNERA

1. Bračna stečevina i posebna imovina

Članak 250.

Bračni partneri mogu imati bračnu stečevinu i posebnu imovinu.

a) Bračna stečevina

Članak 251.

(1) Bračnu stečevinu čini imovina koju su bračni partneri stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine.

(2) Pokloni trećih osoba učinjeni za vrijeme trajanja bračne zajednice (u novcu, stvarima, pružanju pomoći radom i sl.) ulaze u bračnu stečevinu, bez obzira koji ih je bračni partner primio, ukoliko drukčije ne proizlazi iz namjene poklona ili se iz okolnosti u času davanja poklona može zaključiti da je poklonodavatelj želio učiniti poklon samo jednom od bračnih partnera.

(3) Dobitak od igara na sreću je bračna stečevina.

(4) Prihodi od intelektualnog vlasništva ostvareni za vrijeme trajanja bračne zajednice su bračna stečevina.

Članak 252.

(1) Bračni partneri su u jednakim dijelovima suvlasnici u bračnoj stečevini ako nisu drukčije ugovorili.

(2) Budući bračni partneri, odnosno bračni partneri mogu bračnim ugovorom drukčije urediti svoje odnose vezane za bračnu stečevinu.

(3) Ukoliko je u zemljišne knjige kao vlasnik stečevine upisan jedan bračni partner, drugi bračni partner može zahtijevati ispravku upisa, sukladno Zakonu o zemljišnim knjigama Federacije Bosne i Hercegovine.

b) Upravljanje bračnom stečevinom

Članak 253.

Na bračnu stečevinu primjenjuju se odredbe stvarnog i obveznog prava ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

c) Posebna imovina

Članak 254.

(1) Imovina koju bračni partner ima u času sklapanja braka ostaje njegova posebna imovina.

(2) Posebna je i imovina koju za vrijeme trajanja bračne zajednice jedan bračni partner stekne po pravnom temelju drukčijem od navedenog u članku 251. ovog zakona.

d) Podjela bračne stečevine

Članak 255.

(1) Podjela bračne stečevine se vrši ugovorom bračnih partnera.

(2) Ako bračni partneri ne zaključe ugovor iz stavka 1. ovog članka, podjelu bračne stečevine izvršit će sud na zahtjev bračnih partnera ili povjerenika bračnog partnera, kako tijekom, tako i nakon prestanka braka.

Članak 256.

(1) Bračni partner kojem je povjereno čuvanje i odgoj djeteta dobit će pri podjeli bračne stečevine pored svog dijela i stvari koje su namijenjene neposrednoj uporabi djeteta.

(2) Ako se odluka o povjeravanju čuvanja i odgoja djeteta izmijeni, bračni partner iz stavka 1. ovog članka će predati stvari iz stavka 1. ovog članka drugom roditelju, odnosno osobi kojoj se povjeri čuvanje i odgoj djeteta.

Članak 257.

Ako je sud odlučio da se podjela izvrši prodajom stvari zbog toga što je fizička dioba stvari nemoguća ili je moguća uz znatno smanjenje vrijednosti stvari, bračni partner ima pravo preče kupnje te stvari.

2. Bračni ugovor

Članak 258.

(1) Bračnim ugovorom mogu se urediti imovinskopravni odnosi bračnih partnera prigodom sklapanja braka, kao i tijekom trajanja bračne zajednice.

(2) Za punovažnost ugovora nužno je da isprava bude obrađena kod javnog bilježnika

Članak 259.

Bračni ugovor može u ime bračnog partnera kojem je oduzeta poslovna sposobnost sklopiti njegov skrbnik s odobrenjem organa skrbništva.

Članak 260.

Bračni partneri ne mogu ugovoriti primjenu prava druge države na imovinskoppravne odnose.

3. Odgovornost bračnih partnera za obveze prema trećim osobama

a) Pojedinačna odgovornost bračnog partnera

Članak 261.

(1) Za obveze koje je jedan bračni partner imao prije stupanja u brak ne odgovara drugi bračni partner.

(2) Za obveze iz stavka 1. ovog članka bračni partner odgovara svojom posebnom imovinom i svojim dijelom u bračnoj stečevini.

b) Solidarna odgovornost bračnih partnera

Članak 262.

Za obveze koje je jedan bračni partner preuzeo radi podmirenja tekućih potreba bračne, odnosno obiteljske zajednice, kao i za obveze za koje po zakonu odgovaraju zajednički oba bračna partnera, odgovaraju bračni partneri solidarno, kako bračnom stečevinom tako i svojom posebnom imovinom.

B. IMOVINSKI ODNOSI IZVANBRAČNIH PARTNERA

Članak 263.

(1) Imovina koju su izvanbračni partneri stekli radom u izvanbračnoj zajednici koja ispunjava uvjete iz članka 3. ovog zakona smatra se njihovom izvanbračnom stečevinom.

(2) Na imovinu iz stavka 1. ovog članka se primjenjuju odredbe ovog zakona o bračnoj stečevini.

C. IMOVINSKI ODNOSI RODITELJA I DJECE

1. Upravljanje imovinom djeteta

Članak 264.

Imovinom malodobnog djeteta do njegove punoljetnosti, u njegovom interesu, upravljaju roditelji malodobnika, osim onom koju je malodobnik stekao radom.

2. Korištenje prihoda s imovine djeteta

Članak 265.

(1) Prihode iz imovine malodobnog djeteta roditelji prvenstveno mogu koristiti za njegovo uzdržavanje, liječenje, odgoj i izobrazbu ili ako to zahtijeva drugi važan interes djeteta.

(2) Roditelji mogu prihode iz stavka 1. ovog članka koristiti i za uzdržavanje članova obitelji, sukladno članku 217. ovog zakona.

3. Otudjenje i opterećenje imovine djeteta

Članak 266.

(1) Roditelji mogu samo s odobrenjem mjerodavnog organa skrbništva otuđiti ili opteretiti vrijednije stvari i prava iz imovine malodobnog djeteta radi njegovog uzdržavanja, liječenja, odgoja i izobrazbe ili ako to zahtijeva drugi važan interes djeteta.

(2) Samo s odobrenjem organa skrbništva roditelji mogu poduzimati pred sudom ili drugim organima procesne radnje koje se odnose na imovinu djeteta.

D. TROŠKOVI TRUDNOĆE I POROĐAJA IZVANBRAČNOG DJETETA

Članak 267.

(1) Troškove izazvane trudnoćom i porođajem izvanbračnog djeteta snose majka i otac sukladno svojim imovinskim mogućnostima.

(2) U slučaju spora sud će, na zahtjev jednog od roditelja, odrediti udio svakog od njih u snošenju troškova iz stavka 1. ovog članka.

SEDMI DIO

VII. POSTUPAK PRED SUDOM

1. Opće odredbe

Članak 268.

(1) Odredbama ovog dijela zakona se određuju pravila prema kojima postupaju sudovi kad u posebnim parničnim postupcima, izvanparničnim postupcima i posebnim postupcima ovrhe i osiguranja, odlučuju o predmetima u odnosima roditelja i djece, bračnim i drugim predmetima koji se uređuju ovim zakonom.

(2) U postupcima iz stavka 1. ovoga članka će se primjenjivati odredbe Zakona o parničnom postupku, Zakona o izvanparničnom postupku i Zakona o ovršnom postupku, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno.

(3) U postupku iz stavka 1. ovoga članka, a osobito pri određivanju rokova i ročišta, sud će uvijek obraćati osobitu pozornost na potrebu žurnog rješavanja spora radi zaštite interesa djeteta.

Članak 269.

(1) Sud mora po službenoj dužnosti tijekom postupka naročito paziti da se zaštite prava i interesi djece i drugih osoba koje nisu sposobne same se brinuti o sebi i o svojim pravima i interesima.

(2) Radi zaštite prava i interesa djeteta organ skrbništva će djetetu postaviti posebnog skrbnika u svim postupcima u kojima se odlučuje o pravima djeteta.

Članak 270.

(1) Ukoliko stranka nije sposobna sama se brinuti o svojim pravima i interesima u postupku, a nije joj oduzeta poslovna sposobnost, sud će o tome izvijestiti organ skrbništva i mjerodavni sud radi pokretanja odgovarajućeg postupka.

(2) Sud će prekinuti postupak dok se ne provede postupak oduzimanja poslovne sposobnosti, odnosno dok ga organ skrbništva ili mjerodavni sud ne obavijesti o obustavi. Za vrijeme prekida postupka mogu se poduzeti samo radnje za koje postoji opasnost od odgode, a naročito one kojima treba osigurati ili zaštititi prava stranke koja nije sposobna sama se brinuti o svojim pravima i interesima.

(3) U slučaju iz stavka 1. ovog članka sud može postaviti privremenog zastupnika svakoj stranci u postupku. O postavljanju ovog zastupnika sud će bez odgode izvijestiti organ skrbništva.

Članak 271.

(1) Dijete koje je navršilo 14 godina i osoba kojoj je ograničena poslovna sposobnost, za koje sud utvrdi da su sposobni shvatiti značenje i pravne posljedice svojih radnji, mogu kao stranka ili sudionik u postupku samostalno poduzimati parnične radnje.

(2) Tijekom postupka u kojem odlučuje o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti, o osobnim odnosima i neposrednim kontaktima djeteta s roditeljem s kojim ne živi, te o roditeljskoj skrbi, sud mora na odgovarajući način izvijestiti dijete koje je sposobno shvatiti značenje i pravne posljedice odluke o vođenju postupka i o njegovom pravu da izrazi svoje mišljenje. Sudac obavlja neformalni razgovor s djetetom na sudu, ili izvan suda, uz posredovanje organa skrbništva, o čemu sastavlja zapisnik.

(3) Zakonski zastupnik osoba iz stavka 1. ovog članka može poduzimati radnje u postupku dok one ne izjave da same preuzimaju parnicu.

(4) Osobe iz stavka 1. ovog članka za koje sud utvrdi da nisu sposobne shvatiti značenje i pravne posljedice svojih radnji, kao i dijete koje nije navršilo 14 godina života, u postupku zastupa zakonski zastupnik.

(5) Sud će djetetu imenovati posebnog zastupnika ako su interesi djeteta i njegovog zakonskog zastupnika u suprotnosti, kao i u drugim slučajevima u kojima, s obzirom na okolnosti slučaja, utvrdi da je to potrebno radi zaštite djetetovih interesa.

2. Posebni parnični postupci

a) Opće odredbe

Članak 272.

(1) Bračni spor je spor o utvrđivanju postojanja ili nepostojanja braka, o poništenju i razvodu braka.

(2) Sporovi iz odnosa roditelja i djece su sporovi o utvrđivanju ili osporavanju materinstva ili očinstva, te sporovi o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti, o načinu održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s drugim roditeljem i o roditeljskoj skrbi i sporovi o uzdržavanju djeteta, bez obzira na to da li se rješavaju samostalno ili zajedno s bračnim sporovima i sporovima o utvrđivanju materinstva i očinstva.

Članak 273.

(1) Radnje u postupcima iz članka 272. ovog zakona se poduzimaju žurno.

(2) U postupcima iz članka 272. ovog zakona ročište za glavnu raspravu se mora održati u roku od 15 dana od dana prijema tužbe ili zahtjeva u sudu.

(3) Prvostupanjski sud je dužan donijeti presudu i izraditi pisani otpravak presude najkasnije u roku od 15 dana od dana zaključenja glavne rasprave.

(4) O žalbi protiv odluke donesene u prvostupanjskom postupku u predmetima iz članka 272. ovog zakona, drugostupanjski sud je dužan odlučiti u roku od 15 dana od dana primitka žalbe.

Članak 274.

Na prijedlog stranke sud može odložiti započeto ročište ako na ročištu nije moguće izvesti neki od dokaza čije je izvođenje određeno, a koji je važan radi zaštite interesa djeteta.

Članak 275.

(1) U posebnim parničnim postupcima i postupcima ovrhe normiranim ovim zakonom u prvom stupnju postupa sudac pojedinac specijaliziran za ovu vrstu sporova.

(2) U drugostupanjskom postupku sudi vijeće od trojice sudaca, od kojih je jedan specijaliziran za ovu vrstu sporova.

Članak 276.

(1) U tijeku postupka u bračnim sporovima i sporovima za utvrđivanje i osporavanje materinstva ili očinstva sud može, po službenoj dužnosti, rješenjem odrediti privremene mjere radi davanja uzdržavanja malodobnoj djeci kao i njihovog smještaja.

(2) U bračnom sporu privremene mjere iz stavka 1. ovog članka sud može odrediti i u korist bračnog partnera, po njegovom prijedlogu.

(3) Žalba protiv rješenja iz st. 1. i 2. ovog članka ne zadržava izvršenje rješenja.

Članak 277.

U postupku u bračnim sporovima i sporovima iz odnosa roditelja i djece javnost je isključena.

Članak 278.

(1) U postupku u bračnim sporovima i sporovima iz odnosa roditelja i djece stranke se ne mogu odreći zahtjeva, priznati zahtjev protivne stranke, niti se nagoditi.

(2) U postupku iz stavka 1. ovog članka ne može se donijeti presuda zbog propuštanja, presuda na osnovi priznanja, ni presuda na osnovi odricanja.

(3) U postupku iz stavka 1. ovog članka odricanje od tužbenog zahtjeva ima isto pravno djestvo kao i povlačenje tužbe.

(4) U postupku iz stavka 1. ovog članka sud može utvrđivati i činjenice koje stranke nisu iznijele, a može dokazivati i činjenice koje su stranke priznale u postupku, osim ako se zahtijeva sporazumni razvod braka.

Članak 279.

U žalbi se ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi, osim ako žalitelj dokaže da ih bez svoje krivnje nije mogao iznijeti, odnosno predložiti do zaključenja glavne rasprave kod prvostupanjskog suda, i ako se njihovim iznošenjem, odnosno predlaganjem, štite prava i interesi djeteta.

Članak 280.

(1) O troškovima postupka u statusnim stvarima sud će odlučiti slobodno, vodeći računa o okolnostima slučaja i o rezultatu postupka.

(2) Stranka je dužna po nalogu suda unaprijed položiti iznos potreban za podmirenje troškova izvođenja dokaza kojeg je ona predložila. Iznimno, ako sud u postupku u sporu za utvrđivanje i

osporavanje materinstva ili očinstva odredi izvođenje dokaza analizom DNK, a stranke ne polože određeni iznos, troškovi određeni za njegovo izvođenje će se isplatiti iz sredstava suda.

(3) Predujmljene troškove iz stavka 2. ovog članka snosit će konačno stranka koja je izgubila parnicu.

Članak 281.

(1) Kada se u postupku pred sudom odlučuje o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti i o osobnim odnosima i neposrednim kontaktima djeteta s roditeljem s kojim ne živi, o uzdržavanju malodobnog djeteta ili punoljetnog djeteta iz stavka 2. članka 216. ovog zakona, te o drugim sadržajima roditeljske skrbi, sud poziva organ skrbništva da sudjeluje u tome postupku radi zaštite interesa djeteta.

(2) Organ skrbništva sudjeluje u postupku ovrhe i osiguranja koji se provodi radi ostvarivanja odluke donesene u postupku iz stavka 1. ovog članka.

Članak 282.

(1) Organ skrbništva je dužan odazvati se pozivu suda iz stavka 1. članka 281. ovog zakona i sudjelovati u postupku.

(2) Kada sudjeluje u postupku iz stavka 1. članka 281. ovog zakona, organ skrbništva je ovlašten podnijeti svoj prijedlog i poduzimati druge radnje u postupku radi zaštite prava i interesa djeteta, a naročito iznositi činjenice koje stranke nisu navele, predlagati izvođenje dokaza i ulagati pravne lijekove.

Članak 283.

(1) Sud pred kojim se provodi postupak iz stavka 1. članka 281. ovog zakona izvijestit će organ skrbništva o pokretanju postupka, pozivati ga na ročišta i dostavljati mu podneske stranaka i odluke, bez obzira sudjeluje li organ skrbništva u postupku.

(2) Sud će zatražiti od organa skrbništva da dijete, uzimajući u obzir njegov uzrast i zrelost, upozna s mogućnošću sudjelovanja u postupku iz stavka 1. članka 281. ovog zakona.

(3) Odredbe iz stavka 1. ovog članka primjenjivat će se na odgovarajući način i u izvanparničnim postupcima u kojima, prema odredbama ovog zakona, organ skrbništva može biti stranka, ako u njima ne sudjeluje.

Članak 284.

(1) Organ skrbništva je dužan na zahtjev suda prikupiti podatke o osobnim i obiteljskim prilikama djeteta i stranaka u postupku, kada sud smatra da je to potrebno za donošenje odluke.

(2) U postupku u kojem odlučuju o uzdržavanju malodobnog djeteta i punoljetnog djeteta iz stavka 2. članka 216. ovog zakona, organ skrbništva je dužan na zahtjev suda prikupiti i ispitati podatke o osobnim i obiteljskim prilikama djeteta i stranaka u postupku, te imovinske prilike stranaka, a naročito da li prikazani prihodi odgovaraju stvarnom stanju.

Članak 285.

Kad sudjeluje u postupku kao stranka, organ skrbništva ima pravo na naknadu troškova prema odredbama Zakona o parničnom postupku.

Članak 286.

Protiv presude donesene u drugom stupnju u sporovima iz članka 272. ovog zakona revizija nije dopuštena.

b) Postupak u bračnim sporovima

Članak 287.

(1) Postupak u bračnim sporovima pokreće se tužbom.

(2) Ako oba bračna partnera zahtijevaju razvod braka, postupak se pokreće zahtjevom za sporazumni razvod braka.

(3) Ako jedan bračni partner podnese tužbu za razvod braka, a drugi najkasnije do zaključenja glavne rasprave izričito izjavi da ne osporava osnovanost tužbenog zahtjeva, smatrat će se da su bračni partneri podnijeli zahtjev za sporazumni razvod braka.

(4) Ako jedan bračni partner odustane od zahtjeva za sporazumni razvod braka, a drugi ostane pri zahtjevu da se brak razvede, takav zahtjev smatrat će se tužbom za razvod braka.

Članak 288.

(1) Za suđenje u bračnim sporovima mjerodavan je pored suda opće mjesne nadležnosti i sud na čijem su području bračni partneri imali posljednje zajedničko prebivalište.

(2) Ako je u bračnim sporovima sud u Federaciji mjerodavan zato što su bračni partneri imali posljednje zajedničko prebivalište u Federaciji, odnosno zato što tužitelj ima prebivalište u Federaciji, mjesno je mjerodavan sud na čijem su području bračni partneri imali posljednje zajedničko prebivalište, odnosno sud na čijem području tužitelj ima prebivalište.

(3) Ako je u sporovima o imovinskim odnosima bračnih partnera sud u Federaciji mjerodavan zato što se imovina bračnih partnera nalazi u Federaciji ili zato što tužitelj u vrijeme podnošenja tužbe ima prebivalište ili boravište u Federaciji, mjesno je mjerodavan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište ili boravište u vrijeme podnošenja tužbe.

Članak 289.

(1) Tuženi bračni partner može protiv drugog bračnog partnera u bračnom sporu istom sudu podnijeti protutužbu radi utvrđivanja nepostojanja braka ili za poništaj braka.

(2) O tužbi i protutužbi sud će, u pravilu, odlučiti istom presudom.

(3) Protutužba se može podnijeti i iz razloga iz kojih se tužba ne bi mogla podnijeti zbog proteka roka za njezino podnošenje.

Članak 290.

(1) Pravo na tužbu u bračnom sporu ne zastarijeva, niti je ograničeno drugim rokovima i uvjetima, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno.

(2) Pravo na tužbu za poništaj ili razvod braka ne prelazi na nasljednike bračnih partnera, ali nasljednici bračnog partnera koji je podnio tužbu mogu nastaviti već započeti postupak radi utvrđivanja da je postojao temelj za poništaj ili razvod braka.

(3) Zahtjev za nastavljanje postupka iz stavka 2. ovog članka može se istaknuti u roku od šest mjeseci od smrti bračnog partnera. Nakon isteka ovog roka, zahtjev se može istaknuti samo u posebnoj parnici.

(4) Odredbe iz st. 2. i 3. ovog članka primjenjivat će se i kada je podnesen zahtjev za sporazumni razvod braka.

Članak 291.

(1) Ako tužbu u postupku u bračnom sporu podnosi opunomoćenik stranke, u punomoći se mora navesti koju će tužbu opunomoćenik podnijeti.

(2) U punomoći koja se izdaje za podnošenje tužbe za poništaj braka mora se izričito navesti razlog na osnovi kojeg se tužba može podnijeti.

Članak 292.

(1) U parnicama za razvod braka tužitelj može tužbu povući do zaključenja glavne rasprave bez pristanka tuženog, a s pristankom tuženog dok se postupak pravomoćno ne završi.

(2) Zahtjev za sporazumni razvod braka mogu bračni partneri povući dok se postupak pravomoćno ne završi.

(3) U slučajevima iz st. 1. i 2. ovog članka, ako je povlačenje tužbe i zahtjeva za sporazumni razvod braka uslijedilo nakon donošenja prvostupajnske presude, prvostupajnski sud će rješenjem utvrditi da je presuda bez pravnog djestva i da se postupak obustavlja. Ovako će sud postupiti i kada je od zahtjeva za sporazumni razvod braka odustao samo jedan od bračnih partnera.

(4) Na način iz stavka 3. ovog članka sud će postupiti i u slučaju smrti bračnog partnera, čime se ne dira u pravo nasljednika da nastave postupak u smislu stavka 2. članka 290. ovog zakona.

Članak 293.

Presuda kojom se brak razvodi na temelju zahtjeva za sporazumni razvod braka može se pobijati samo zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, zbog toga što je pristanak na razvod braka dat u zabludi ili pod utjecajem sile ili prijevare, kao i u slučaju da nisu bili ispunjeni uvjeti iz članka 47. ovoga zakona.

Članak 294.

Pravomoćna presuda kojom je utvrđeno da brak ne postoji, ili kojom je brak poništen ili razveden, ne može se, povodom prijedloga za ponavljanje postupka ili prijedloga za povraćaj u prijašnje stanje, izmijeniti u dijelu o prestanku braka, bez obzira da li je neka od stranaka zaključila novi brak.

c) Postupak radi utvrđivanja ili osporavanja materinstva ili očinstva

Članak 295.

(1) Postupak u sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja materinstva ili očinstva se pokreće tužbom.

(2) Tužbu iz stavka 1. ovog članka dijete može podići bilo pred sudom opće mjesne nadležnosti, bilo pred sudom na čijem području ima prebivalište, odnosno boravište.

(3) Ako je u sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja materinstva ili očinstva sud u Federaciji mjerodavan zato što tužitelj ima prebivalište u Federaciji, mjesno je mjerodavan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište.

Članak 296

(1) Stranke u postupku radi utvrđivanja materinstva su dijete, žena koja sebe smatra majkom djeteta iz čl. 73. i 80. stavak 3., muškarac koji sebe smatra ocem djeteta, organ skrbništva, nasljednici iz članka 77. ovog zakona i žena čije se materinstvo utvrđuje.

(2) Stranke u postupku radi utvrđivanja očinstva su dijete, majka djeteta, muškarac koji sebe smatra ocem djeteta iz stavka 2. članka 76. i članka 84. ovog zakona, organ skrbništva, nasljednici iz članka 77. ovog zakona i muškarac čije se očinstvo utvrđuje.

Članak 297.

(1) Stranke u postupku radi osporavanja materinstva su dijete, žena koja je upisana kao majka djeteta, žena koja sebe smatra majkom iz stavka 3. članka 80. ovog zakona i djetetov otac.

(2) Stranke u postupku radi osporavanja očinstva su dijete, majka djeteta, muž majke djeteta, muškarac koji sebe smatra ocem djeteta iz čl. 84. i 87. ovog zakona, kao i muškarac koji je priznao očinstvo.

Članak 298.

(1) Ako tužbom radi utvrđivanja i osporavanja materinstva i očinstva nisu obuhvaćene sve osobe koje prema odredbama čl. 296. i 297. ovog zakona, moraju biti stranke u postupku, sud će tužitelju vratiti tužbu radi dopune, navodeći da kao stranku mora označiti i osobu koja tužbom nije obuhvaćena.

(2) Ako tužitelj u roku koji je sud odredio, a koji ne može biti duži od osam dana, ne izvrši dopunu, sud će odbaciti tužbu.

Članak 299.

Sve osobe koje su u položaju tužitelja ili tuženika su jedinstveni suparničari.

Članak 300.

Kada tužbu podnese jedan od tužitelja u zakonskom roku, tužbi može pristupiti i osoba kojoj je istekao rok za podnošenje tužbe.

Članak 301.

(1) Ako dijete i roditelj koji po zakonu zastupa dijete zajedno podnesu tužbu radi utvrđivanja ili osporavanja materinstva ili očinstva, ako su tuženi istom tužbom, taj će roditelj zastupati dijete i u parnici, ali će organ skrbništva djetetu postaviti posebnog skrbnika ako između djeteta i roditelja u toj parnici postoje protivni interesi.

(2) Ako se tužbi djeteta radi osporavanja i utvrđivanja materinstva ili očinstva pridružio roditelj koji po zakonu zastupa dijete, a kojemu je istekao rok za tužbu, organ skrbništva će djetetu imenovati posebnog skrbnika.

(3) Ako su dijete i roditelj koji po zakonu zastupa dijete u parnici u protivnim stranačkim ulogama, organ skrbništva imenovat će djetetu posebnog skrbnika.

Članak 302.

(1) Činjenice od kojih ovisi odlučivanje o predmetu spora sud može utvrđivati i izvođenjem dokaza medicinskim vještačenjem.

(2) U rješenju o izvođenju dokaza medicinskim vještačenjem sud će odrediti rok do kojeg dokaz treba da se izvede, uzimajući pri tome u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito žurnost postupka.

(3) Poziv za izvođenje medicinskog vještačenja, uz koji se dostavlja rješenje iz stavka 2. ovog članka, sud dostavlja osobno strankama. U pozivu mora biti navedena ustanova u kojoj će se vještačenje izvršiti i vrijeme njegovog izvršenja.

(4) Stranke su obvezne odazvati se na poziv iz stavka 3. ovog članka i podvrgnuti se medicinskom vještačenju.

(5) Ako se stranka, uredno pozvana da pristupi vještačenju analizom DNK, nije odazvala pozivu ili se nije podvrgla ovom vještačenju, sud će izdati nalog sudskoj policiji za njezino privođenje na vještačenje. Troškove ovog privođenja snosi privedena stranka.

(6) Ako vještačenje primjenom drugih medicinskih metoda nije izvedeno zbog neodazivanja stranke ili zbog uskraćivanja njegovog izvođenja, sud će cijeniti od kakvog je to značaja.

Članak 303.

(1) U postupku iz stavka 3. članka 80. i stavka 1. članka 87. ovog zakona sud će na trošak tužiteljice, odnosno tužitelja odrediti izvođenje dokaza medicinskim vještačenjem radi utvrđivanja materinstva, odnosno očinstva.

(2) Ako se medicinskim vještačenjem utvrdi da tužiteljica, odnosno tužitelj, nije roditelj djeteta, sud će odbiti tužbeni zahtjev u cijelosti.

(3) Ako se medicinskim vještačenjem utvrdi da je tužiteljica, odnosno tužitelj roditelj djeteta, sud će nastaviti raspravljati i o zahtjevu za osporavanje materinstva, odnosno očinstva i u jednoj presudi odlučiti o oba zahtjeva.

d) Postupak odlučivanja o pitanjima s kojim će roditeljem dijete živjeti, o načinu održavanja odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem i o roditeljskoj skrbi

Članak 304.

(1) Odlukom kojom se utvrđuje da brak ne postoji, ili se poništava, ili razvodi, kojom se utvrđuje materinstvo ili očinstvo, kao i odlukom donesenom u drugim slučajevima odvojenog života roditelja, sud će odlučiti o tome s kojim roditeljem će živjeti malodobno dijete, ili dijete nad kojim se ostvaruje roditeljska skrb, nakon punoljetstva, o načinu održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s drugim roditeljem, kao i roditeljskoj skrbi drugog roditelja u smislu stavka 3. članka 142. ovog zakona.

(2) Odlukom iz stavka 1. ovog članka sud može odlučiti o smještaju djeteta i povjeravanju njegovog čuvanja i odgoja drugoj osobi ili ustanovi, ako je to potrebno radi zaštite najboljeg interesa djeteta.

(3) Kada utvrdi postojanje razloga iz članka 154. ovog zakona, sud će odlukom iz stavka 1. ovog članka izreći mjeru oduzimanja roditeljske skrbi.

Članak 305.

(1) Prije donošenja odluke iz stavka 1. članka 304. ovog zakona sud će zatražiti mišljenje i prijedlog organa skrbništva. U slučaju razvoda braka roditelja, organ skrbništva je dužan uzeti u obzir mišljenje osobe ovlaštene za posredovanje.

(2) Mišljenje i prijedlog iz stavka 1. ovog članka organ skrbništva je dužan žurno dostaviti sudu.

(3) U postupku donošenja odluke iz stavka 1. ovog članka sud nije vezan zahtjevima stranaka.

Članak 306.

(1) U odluci o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti sud će, ako je to potrebno, naložiti osobi kod koje se dijete nalazi da ga preda roditelju.

(2) Odluka iz stavka 1. ovog članka obvezuje stranke, organ skrbništva i osobu kod koje se dijete nalazi.

(3) U odluci iz stavka 1. ovog članka, sud će odrediti rok za predaju djeteta ili naložiti da se dijete preda odmah.

Članak 307.

Sud može prihvatiti sporazum roditelja o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti, o načinu održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s drugim roditeljem i o roditeljskoj skrbi, ukoliko ocijeni da je sporazum u najboljem interesu djeteta.

e) Postupak u sporovima o uzdržavanju

Članak 308.

(1) O uzdržavanju malodobnog djeteta ili punoljetnog djeteta pod uvjetima određenim u st. 1. i 2. članka 216. ovog zakona sud će odlučiti odlukom kojom utvrđuje da brak ne postoji, ili se poništava, ili razvodi i odlukom kojom utvrđuje materinstvo ili očinstvo.

(2) Odluku o uzdržavanju djeteta iz stavka 1. ovog članka sud će donijeti i u drugim slučajevima odvojenog života roditelja.

(3) Sud će odluku o uzdržavanju iz st. 1. i 2. ovog članka dostaviti mjerodavnom organu skrbništva.

Članak 309.

Postupak u sporovima o uzdržavanju pokreće se na zahtjev osobe kojoj je odredbama ovog zakona priznato pravo na uzdržavanje kao i organa skrbništva, sukladno stavku 1. članka 239. ovog zakona.

Članak 310.

U postupku u sporovima o uzdržavanju neće se primjenjivati odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na postupak u sporovima male vrijednosti.

Članak 311.

(1) Za suđenje u sporovima za zakonsko uzdržavanje, ako je tužitelj osoba koja traži uzdržavanje, mjerodavan je pored suda opće mjesne nadležnosti i sud na čijem području tužitelj ima prebivalište, odnosno boravište.

(2) Ako je u sporovima za zakonsko uzdržavanje s međunarodnim elementima sud u Federaciji mjerodavan zato što tužitelj ima prebivalište u Federaciji, mjesno je mjerodavan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište.

(3) Ako nadležnost suda u Federaciji u sporovima o zakonskom uzdržavanju postoji zato što tuženik u Federaciji ima imovinu iz koje se može naplatiti uzdržavanje, mjesno je mjerodavan sud na čijem se području nalazi ta imovina.

VIII. IZVANPARNIČNI POSTUPAK

1. Opće odredbe

Članak 312.

Izvanparnični postupak se provodi po odredbama Zakona o izvanparničnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 313.

(1) U izvanparničnom postupku u prvom stupnju odlučuje sudac pojedinac.

(2) Izjave sudionika u postupku, date izvan ročišta, može na zapisnik uzeti i stručni suradnik.

Članak 314.

(1) Sudionici u postupku su osobe koje su postupak pokrenule, osoba o čijim se pravima ili pravnim interesima odlučuje u postupku, kao i organ koji sudjeluje u postupku na temelju zakonske ovlasti za pokretanje postupka, bez obzira da li su postupak pokrenuli ili su kasnije stupili u postupak.

(2) Predlagatelj u smislu ovog zakona je fizička ili pravna osoba, odnosno organ po čijem prijedlogu je postupak pokrenut, a protivnik predlagatelja je osoba prema kojoj se ostvaruje pravo ili pravni interes predlagatelja.

Članak 315.

(1) Sud može donijeti odluku i bez održavanja usmene rasprave, ako smatra da rasprava nije potrebna.

(2) Sud donosi odluku na ročištu samo u slučajevima kada je to ovim zakonom određeno ili kada ocijeni da je održavanje ročišta potrebno radi razjašnjenja ili utvrđivanja odlučnih činjenica ili kada smatra da je zbog drugih razloga održavanje ročišta svrhovito.

(3) Izostanak pojedinog sudionika s ročišta ne sprječava sud da dalje postupa.

Članak 316.

(1) Kada se rješenjem suda mijenja osobno ili obiteljsko stanje sudionika ili njihova prava i dužnosti, pravne posljedice rješenja nastaju kada ono postane pravomoćno.

(2) Iznimno, sud može odrediti da pravne posljedice rješenja nastupaju prije pravomoćnosti, ako je to potrebno radi zaštite malodobnika ili drugih osoba koje nisu sposobne same se brinuti o sebi i o svojim pravima i interesima.

(3) Pravomoćno rješenje iz stavka 1. ovog članka bez odlaganja se dostavlja organu uprave mjerodavnom za vođenje matičnih knjiga.

Članak 317.

U izvanparničnom postupku ne nastupa mirovanje postupka.

Članak 318.

(1) Ako sud utvrdi da bi postupak trebalo provesti po pravilima parničnog postupka, obustaviti će izvanparnični postupak. Postupak će se po pravomoćnosti rješenja nastaviti po pravilima parničnog postupka pred mjerodavnim sudom.

(2) Radnje koje je proveo izvanparnični sud (očevid, vještačenje, saslušanje svjedoka i drugo), nisu bez važnosti samo zato što su poduzete u izvanparničnom postupku. Te radnje ponoviti će se samo ako je izvanparnični sud učinio neku od bitnih povreda odredaba parničnog postupka.

(3) Kad je odluka suda donesena u izvanparničnom postupku, a postupak je trebalo da se provede po pravilima parničnog postupka, ta odluka može se pobijati pravnim lijekovima, ako je izvanparnični sud učinio neku od bitnih povreda odredaba parničnog postupka.

Članak 319.

(1) U izvanparničnom postupku odluke se donose u obliku rješenja.

(2) Rješenje protiv koga je dozvoljena posebna žalba, kao i rješenje drugostupanjskog suda, mora biti obrazloženo.

Članak 320.

Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.

Članak 321.

(1) Žalba protiv rješenja iz članka 320. ovog zakona zadržava izvršenje rješenja ako zakonom ili odlukom suda nije drukčije određeno.

(2) Sud može odlučiti da žalba ne zadržava izvršenje rješenja kojim su izrečene mjere za zaštitu prava i najboljeg interesa djeteta i drugih osoba koje nisu sposobne same se brinuti o sebi i o svojim pravima i interesima.

Članak 322.

(1) Povodom pravodobno izjavljene žalbe prvostupanjski sud može rješenjem preinačiti ili ukinuti svoje rješenje, ako se time ne povređuju prava drugih osoba koja se zasnivaju na tom rješenju.

(2) Ako ne preinači, odnosno ne ukine svoje rješenje, prvostupanjski sud će žalbu, zajedno sa spisima, dostaviti drugostupanjskom sudu na odlučivanje bez obzira da li je žalba podnesena u zakonom određenom roku.

(3) Drugostupanjski sud može odlučiti i o nepravodobno podnesenoj žalbi ako se time ne povređuju prava drugih osoba, koja se zasnivaju na tom rješenju.

Članak 323.

U izvanparničnom postupku u kome se odlučuje o osobnim i obiteljskim stanjima sudionika mjesno mjerodavan je sud na čijem području osoba u čijem interesu se postupak vodi ima prebivalište, a ako nema prebivalište, sud na čijem području ta osoba ima boravište.

Članak 324.

(1) Ako se u tijeku postupka izmijene okolnosti na kojima je zasnovana mjesna nadležnost suda, sud koji vodi postupak može predmet ustupiti sudu koji je prema izmijenjenim okolnostima mjesno mjerodavan, ako je očigledno da će se pred tim sudom postupak lakše sprovesti, ili ako je to u interesu osoba o kojima sud vodi naročitu brigu.

(2) Kada se predmet ustupa drugom sudu u interesu osoba o kojima sud vodi naročitu brigu, sud će prije ustupanja predmeta pozvati organ skrbništva da u određenom roku da svoje mišljenje o svrsishodnosti ustupanja. Ako organ skrbništva u ostavljenom roku ne dostavi mišljenje, sud će postupiti prema okolnostima slučaja, vodeći računa o interesima ovih osoba.

2. Postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti

Članak 325.

(1) U postupku za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li postoje razlozi iz stavka 1. članka 192. ovog zakona.

(2) Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga.

Članak 326.

(1) Postupak za oduzimanje poslovne sposobnosti može pokrenuti sud po službenoj dužnosti ili na prijedlog organa skrbništva, bračnog druga osobe kojoj se oduzima poslovna sposobnost, njezinih krvnih srodnika u ravnoj crti, a u pobočnoj do drugog stupnja.

(2) Postupak za vraćanje poslovne sposobnosti može pokrenuti sud po službenoj dužnosti ili na prijedlog osoba iz stavka 1. ovog članka ili skrbnika, uz odobrenje organa skrbništva, te osobe kojoj se vraća poslovna sposobnost.

(3) U prijedlogu za pokretanje postupka iz st. 1. i 2. ovog članka navest će se činjenice na kojima se zasniva prijedlog i predložiti dokazi kojima se utvrđuju te činjenice.

Članak 327.

Za vođenje postupka mjerodavan je sud na čijem području osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ima prebivalište, odnosno boravište.

Članak 328.

Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost vlasnik nekretnina, sud će bez odlaganja, radi zabilježbe vođenja postupka, izvijestiti zemljišnoknjižni ured mjerodavnog suda.

Članak 329.

O pokretanju postupka izvješćuje se općinska služba mjerodavna za poslove vođenja matičnih knjiga u kojima je upisana osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost, radi evidentiranja vođenja postupka.

Članak 330.

(1) Na sva ročišta za raspravljanje o prijedlogu pozivaju se predlagač, skrbnik osobe kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, odnosno njezin privremeni zastupnik i organ skrbništva.

(2) Osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva se i sasluša na ročištu, osim ako po ocjeni suda saslušanje ove osobe nije moguće zbog njenog zdravstvenog stanja ili bi za njega moglo biti štetno.

(3) Osobe iz st. 1. i 2. ovog članka i organ skrbništva mogu u tijeku postupka sudjelovati pri izvođenju dokaza i raspravi o rezultatima cjelokupnog postupka.

(4) O oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti sud odlučuje na temelju činjenica utvrđenih na ročištu.

(5) Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost smještena u zdravstvenu ustanovu ili ustanovu socijalne zaštite, sud će je u pravilu saslušati u toj ustanovi. U zdravstvenoj ustanovi sud može održati i ročište na kojem će saslušati protivnika predlagača.

Članak 331.

(1) Po nalogu suda osobu o kojoj se postupak vodi mora pregledati vještak liječnik odgovarajuće specijalnosti, koji će dati pisani nalaz i mišljenje o njezinom psihičkom stanju.

(2) Ukoliko je osoba o kojoj se vodi postupak odlukom suda smještena u zdravstvenu ustanovu i ako iz izvješća te ustanove proizlazi da je potrebno oduzeti joj poslovnu sposobnost, sud ne mora odrediti pregled iz stavka 1. ovog članka.

(3) Vještačenje se vrši u nazočnosti suca.

Članak 332.

(1) Sud može odrediti da se osoba o kojoj se vodi postupak privremeno, ali najdulje na tri mjeseca, smjesti u zdravstvenu ustanovu, ukoliko vještak liječnik ocijeni da je to potrebno radi utvrđivanja njezinog psihičkog stanja i sposobnosti za rasuđivanje i da nije štetno za njezino zdravlje.

(2) Ako se zdravstvena ustanova iz stavka 1. ovog članka nalazi izvan područja suda koji provodi postupak, ovaj sud će potrebne radnje izvesti putem mjerodavnog suda.

(3) Protiv rješenja iz stavka 1. ovog članka dozvoljena je žalba.

Članak 333.

Kada utvrdi da postoje razlozi za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će osobi o kojoj se vodi postupak oduzeti ili ograničiti poslovnu sposobnost.

Članak 334.

(1) Sud može odložiti donošenje rješenja o ograničenju poslovne sposobnosti zbog zlorabe alkohola ili drugih sredstava ovisnosti, ako se ta osoba podvrgne liječenju u zdravstvenoj ustanovi.

(2) Donošenje rješenja iz stavka 1. ovog članka odlaže se na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci.

(3) Na mogućnost iz stavka 1. ovog članka sud će upozoriti osobu kojoj treba ograničiti poslovnu sposobnost.

(4) Rješenje o odlaganju opozvat će se ako osoba kojoj se ograničava poslovna sposobnost napusti zdravstvenu ustanovu ili izbjegava liječenje u vrijeme odlaganja donošenja rješenja.

Članak 335.

(1) Rješenje o oduzimanju ili ograničenju poslovne sposobnosti dostavlja se osobi koja je podnijela prijedlog za pokretanje postupka, osobi kojoj se oduzima poslovna sposobnost, njezinom skrbniku i organu skrbništva.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka se ne mora dostaviti osobi kojoj se oduzima poslovna sposobnost ako ona ne može da shvati značenje i pravne posljedice odluke ili ako bi to bilo štetno za njezino zdravlje.

(3) O pravomoćnosti rješenja iz stavka 1. ovog članka, sud će po službenoj dužnosti izvijestiti organ skrbništva.

Članak 336.

(1) Ako prestanu razlozi iz st. 1. i 2. članka 192. ovog zakona, sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog osoba ovlaštenih u stavku 2. članka 326. ovog zakona donijeti rješenje o potpunom ili djelomičnom vraćanju poslovne sposobnosti osobi kojoj je ona oduzeta, odnosno ograničena.

(2) Ako sud utvrdi s velikom vjerojatnošću da se ne može očekivati izlječenje ili znatno poboljšanje psihičkog stanja ili prestanak drugih okolnosti zbog kojih je osobi oduzeta poslovna sposobnost, može odbiti prijedlog za potpuno ili djelomično vraćanje poslovne sposobnosti i odrediti rok, koji ne može biti duži od godinu dana, prije čijeg isteka se ne može ponovno tražiti vraćanje poslovne sposobnosti.

(3) Prijedlog za vraćanje poslovne sposobnosti koji je podnesen prije isteka roka iz stavka 2. ovog članka sud će odbaciti.

(4) U postupku za potpuno ili djelomično vraćanje poslovne sposobnosti primjenjivat će se na odgovarajući način odredbe ovog zakona o postupku za oduzimanje poslovne sposobnosti.

Članak 337.

(1) Protiv rješenja o oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti žalbu mogu izjaviti osobe koje su sudjelovale u postupku u roku od tri dana od dana primitka rješenja.

(2) Osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost može izjaviti žalbu bez obzira na svoje zdravstveno stanje.

(3) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud, iz opravdanih razloga, drukčije odluči.

(4) Prvostupanjski sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostupanjskom sudu, koji je dužan donijeti odluku u roku od 15 dana od dana primitka žalbe.

Članak 338.

Pravomoćno rješenje o oduzimanju, odnosno vraćanju poslovne sposobnosti sud će dostaviti općinskoj službi mjerodavnoj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matične knjige rođenih i zemljišnoknjižnom uredu mjerodavnog suda.

Članak 339.

Troškove postupka oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti snosi predlagatelj.

3. Postupak za davanje dozvole za sklapanje braka

Članak 340.

U postupku davanja dozvole za sklapanje braka sud odlučuje o davanju dozvole u slučajevima iz stavka 2. čl. 11. i čl. 14. i 15. ovog zakona.

Članak 341.

(1) Postupak za davanje dozvole za sklapanje braka malodobniku pokreće se na prijedlog malodobne osobe.

(2) Prijedlog za pokretanje postupka sadrži osobne podatke o osobama koje žele sklopiti brak, osobne podatke o roditeljima predlagatelja, činjenice na kojima se zasniva prijedlog i dokaze o iznesenim činjenicama.

Članak 342.

(1) Sud će na odgovarajući način ispitati da li postoje uvjeti utvrđeni u stavku 2. članka 15. ovoga zakona.

(2) Prije donošenja rješenja sud će pribaviti nalaz i mišljenje zdravstvene ustanove i mišljenje organa skrbništva, saslušati će predlagatelja i osobu s kojom on želi sklopiti brak, roditelja ili skrbnika predlagatelja, a po potrebi može izvesti i druge dokaze. Sud neće saslušati roditelja kome je oduzeto roditeljsko pravo, a ocijenit će da li će saslušati roditelja koji bez opravdanih razloga ne obnaša roditeljsko pravo.

(3) Sud će, po pravilu, saslušati predlagatelja bez nazočnosti ostalih sudionika u postupku.

(4) Sud je dužan utvrditi i osobna svojstva, imovinsko stanje i druge bitne okolnosti koje se odnose na osobu s kojom predlagatelj želi sklopiti brak.

(5) U postupku sud će na odgovarajući način ispitati opravdanost prijedloga vodeći računa o ostvarivanju ciljeva braka i o zaštiti obitelji, kao i shvaćanjima sredine u kojoj žive osobe koje žele sklopiti brak.

Članak 343.

(1) Rješenje o davanju dozvole za sklapanje braka dostavlja se predlagatelju i osobi s kojom on želi sklopiti brak, roditeljima ili skrbniku predlagatelja i mjerodavnom organu skrbništva.

(2) Rješenje kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole za sklapanje braka dostavlja se predlagatelju.

(3) Protiv rješenja iz stavka 1. ovog članka žalbu mogu podnijeti roditelj ili skrbnik predlagatelja i organ skrbništva, a protiv rješenja iz stavka 2. ovog članka predlagatelj i osoba s kojom on namjerava sklopiti brak.

Članak 344.

(1) Postupak za davanje dozvole za sklapanje braka osobi nesposobnoj za rasuđivanje pokreće se na prijedlog osobe koja je nesposobna za rasuđivanje.

(2) Prijedlog za pokretanje postupka sadrži osobne podatke o osobama koje žele sklopiti brak, činjenice na kojima se zasniva prijedlog i dokaze o iznesenim činjenicama.

Članak 345.

(1) Sud će na odgovarajući način ispitati da li postoje uvjeti iz stavka 2. članka 11. ovoga zakona, te utvrditi osobna svojstva, imovinsko stanje i druge bitne okolnosti koje se odnose na osobu s kojom predlagatelj namjerava sklopiti brak.

(2) Prije donošenja rješenja sud će pribaviti mišljenje zdravstvene ustanove i organa skrbništva, saslušati će predlagatelja i osobu s kojom on želi sklopiti brak, skrbnika ili roditelja koji se stara o predlagatelju, a po potrebi može izvesti i druge dokaze.

(3) Sud će, po pravilu, saslušati predlagatelja bez nazočnosti ostalih sudionika u postupku.

(4) Sud je dužan utvrditi i osobna svojstva, imovinsko stanje i druge bitne okolnosti koje se odnose na osobu s kojom predlagatelj želi sklopiti brak.

(5) U postupku sud će na odgovarajući način ispitati opravdanost prijedloga, vodeći računa o ostvarivanju ciljeva braka i o zaštiti obitelji, kao i shvaćanjima sredine u kojoj žive osobe koje žele sklopiti brak.

Članak 346.

(1) Rješenje o davanju dozvole za sklapanje braka dostavlja se predlagatelju i osobi s kojom predlagatelj želi sklopiti brak, roditeljima, odnosno skrbniku predlagatelja i organu skrbništva.

(2) Rješenje kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole za sklapanje braka dostavlja se predlagatelju.

Članak 347.

Protiv rješenja kojim se dozvoljava sklapanje braka osobi nesposobnoj za rasuđivanje žalbu mogu podnijeti sve osobe navedene u odredbi stavka 1. članka 343. ovog zakona, a protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole žalbu mogu izjaviti predlagatelj i osoba s kojom on namjerava sklopiti brak.

Članak 348.

Osobe kojima je dozvoljeno sklapanje braka ne mogu brak sklopiti prije pravomoćnosti rješenja o davanju dozvole za sklapanje braka.

Članak 349.

Prijedlog za davanje dozvole za sklapanje braka može se povući do pravomoćnosti rješenja o davanju dozvole za sklapanje braka.

4. Postupak za oduzimanje prava roditelju živjeti s djetetom i postupak za oduzimanje i vraćanje roditeljske skrbi

Članak 350.

(1) U postupku za oduzimanje prava roditelju živjeti s djetetom sud odlučuje u slučajevima utvrđenim u stavku 1. članka 153. ovog zakona.

(2) Prijedlog za pokretanje postupka iz stavka 1. ovog članka može podnijeti drugi roditelj, dijete ili organ skrbništva, a postupak može pokrenuti i sud po službenoj dužnosti.

(3) Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana primitka prijedloga.

(4) Mjera oduzimanja prava roditelju živjeti s djetetom izriče se u trajanju do jedne godine.

(5) Sud će roditelju vratiti pravo živjeti s djetetom kada je to u interesu djeteta, a na prijedlog roditelja kome je ono oduzeto, ili po službenoj dužnosti.

(6) Žalba protiv odluka iz st. 1. i 5. ovog članka ne odlaže njihovo izvršenje.

(7) Pravomoćnu odluku o izrečenoj mjeri iz stavka 1. ovog članka sud će dostaviti organu skrbništva. Organ skrbništva će za vrijeme trajanja ove mjere pomoći u otklanjanju uzroka zbog kojih je ona izrečena i u ponovnom uspostavljanju obiteljske zajednice.

Članak 351.

(1) U postupku za oduzimanje i vraćanje roditeljske skrbi sud odlučuje u slučajevima utvrđenim u st. 1., 4. i 5. članka 154. ovog zakona.

(2) Postupak iz stavka 1. ovog članka pokreće se na prijedlog roditelja koji ostvaruje roditeljsku skrb, djeteta ili organa skrbništva, a postupak za vraćanje roditeljske skrbi pokreće se na prijedlog roditelja kojemu je bila oduzeta roditeljska skrb, djeteta ili organa skrbništva.

(3) Postupak iz stavka 1. ovog članka može pokrenuti i sud po službenoj dužnosti.

(4) Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana primitka prijedloga.

(5) U postupku za oduzimanje roditeljske skrbi roditeljima ili jednom roditelju djeteta organ skrbništva će djetetu imenovati posebnog skrbnika.

(6) Sud će vratiti roditeljsku skrb kada prestanu razlozi zbog kojih je ona oduzeta, a na prijedlog roditelja kome je oduzeta, djeteta ili organa skrbništva.

(7) Pravomoćnu odluku o oduzimanju i vraćanju roditeljske skrbi sud će dostaviti mjerodavnom matičaru radi upisa u matičnu knjigu rođenih, a ako dijete ima neko pravo na nekretninama, odluka će se dostaviti zemljišnoknjižnom uredu mjerodavnog suda radi zabilježbe.

Članak 352.

Ako postupak nije pokrenut na prijedlog organa skrbništva, sud će bez odlaganja izvijestiti taj organ o pokretanju postupka i pozvati ga da sudjeluje u postupku.

Članak 353.

(1) Sud će, po službenoj dužnosti, utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.

(2) Radi utvrđivanja bitnih činjenica sud će održati ročište na koje će pozvati predlagatelja, organ skrbništva i oba roditelja. U postupku za oduzimanje i vraćanje roditeljske skrbi sud će pozvati i skrbnika djeteta čijem se roditelju oduzima, odnosno vraća roditeljska skrb.

(3) Sud je obavezan saslušati roditelje, a malodobnik se sasluša samo kad je to prijeko potrebno i nije štetno za njegovo duševno zdravlje.

(4) Pri donošenju rješenja o oduzimanju i vraćanju roditeljske skrbi sud će uzeti u obzir i želje malodobnika ako je malodobnik sposoban da ih izrazi.

Članak 354.

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljske skrbi shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

5. Postupak za stjecanje poslovne sposobnosti malodobnika koji je postao roditelj

Članak 355.

(1) Postupak za stjecanje poslovne sposobnosti malodobnika koji je postao roditelj pokreće se na prijedlog malodobnika.

(2) Prijedlog iz stavka 1. ovog članka može se podnijeti nakon što je na zakonom predviđeni način utvrđeno materinstvo, odnosno očinstvo djeteta malodobnika.

(3) Sud će saslušati malodobnika, njegove roditelje i pribaviti mišljenje organa skrbništva o svim okolnostima koje su od značaja za utvrđivanje je li malodobnik duševno zrela osoba.

Članak 356.

(1) Protiv rješenja kojim se odobrava stjecanje poslovne sposobnosti žalbu mogu podnijeti roditelji malodobne osobe i organ skrbništva.

(2) Protiv rješenja suda kojim se odbija zahtjev za stjecanje poslovne sposobnosti žalbu mogu podnijeti malodobna osoba i organ skrbništva.

IX. POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA

1. Opće odredbe

Članak 357.

Ovršni postupak provodi se po odredbama Zakona o ovršnom postupku, a postupak osiguranja po odredbama Zakona o parničnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 358.

Sud može po službenoj dužnosti donijeti odluku o ovrsi i provesti ovrhu u onim predmetima u kojim je ovlašten po službenoj dužnosti pokrenuti postupak u kojem je donesena ovršna isprava.

Članak 359.

Žalba protiv rješenja o ovrsi ne zadržava provođenje ovrhe niti poduzimanje ovršnih radnji kojima se ostvaruje tražbina zbog koje je određena ovrha.

Članak 360.

Sud može odrediti ovrhu samo ako se time bitno ne ugrožavaju osobni i drugi važni interesi djece i drugih osoba i koje same nisu sposobne brinuti se o sebi i svojim pravima i interesima.

2. Ovrha radi predaje djeteta roditelju s kojim će dijete živjeti

Članak 361.

(1) Za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu radi predaje djeteta roditelju s kojim će živjeti mjesno je mjerodavan, osim suda koji je opće mjesno mjerodavan za stranku protiv koje se provodi ovrha i sud koji je opće mjesno mjerodavan za stranku koja zahtijeva ovrhu, te sud na čijem se području dijete zatekne.

(2) Sud na čijem se području dijete zatekne po službenoj dužnosti će, ili na zahtjev stranke, poduzeti provođenje ovrhe oduzimanjem djeteta.

(3) Sud iz stavka 1. ovog članka može odlučiti da se poduzimanje određenih radnji radi predaje djeteta roditelju s kojim će živjeti povjeri sudu koji nije mjerodavan za provođenje ovrhe.

Članak 362.

(1) Na temelju odluke suda o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti može se odrediti i provesti ovrha radi predaje djeteta, bez obzira je li tom odlukom naložena predaja djeteta.

(2) Ako u odluci suda stranci protiv koje se provodi ovršni postupak nije naložena predaja djeteta, ovu naredbu izreći će sud u odluci o ovrsi. U tom slučaju sud će naložiti da se dijete preda u roku od 24 sata.

Članak 363.

(1) Odlukom o ovrsi može se naložiti predaja djeteta osobi na koju se odnosi ovršna isprava, osobi o čijoj volji ovisi predaja djeteta i svakoj drugoj osobi kod koje se dijete nalazi u času donošenja te odluke.

(2) U odluci iz stavka 1. ovog članka izreći će se da je dijete dužna predati i svaka druga osoba kod koje se dijete zatekne u času provođenja ovrhe.

Članak 364.

(1) Prijedlog za ovrhu može podnijeti roditelj s kojim će dijete živjeti.

(2) Organ skrbništva može podnijeti prijedlog za ovrhu ako se roditelj s kojim će dijete živjeti ne protivi pokretanju ovršnog postupka.

Članak 365.

U tijeku ovršnog postupka sud je obvezan štititi dijete u najvećoj mogućoj mjeri.

Članak 366.

(1) Sud će, nakon što ocijeni sve okolnosti slučaja, odrediti ovrhu oduzimanjem djeteta ili izricanjem i provođenjem novčanih ili zatvorskih kazni protiv osobe koja protivno nalogu suda odbija predati dijete ili poduzima radnje s ciljem njegova skrivanja ili onemogućavanja provođenja odluke.

(2) Sredstva ovrhe iz stavka 1. ovog članka mogu se odrediti i provesti protiv osobe kod koje se dijete nalazi i protiv osobe od čije volje ovisi predaja djeteta.

(3) Ako se svrha ovrhe nije mogla postići jednim od sredstava ovrhe iz stavka 1. ovog članka, sud može odrediti drugo sredstvo ovrhe iz istog stavka.

Članak 367.

U prijedlogu za ovrhu radi predaje djeteta roditelju s kojim će živjeti ne mora biti naznačeno sredstvo ovrhe, a ako je naznačeno, sud nije vezan prijedlogom stranke.

Članak 368.

(1) Kad je odlukom suda naloženo da se dijete preda u roku od 24 sata, odluka o ovrsi mora se stranci od koje treba oduzeti dijete predati prigodom poduzimanja prve ovršne radnje. Ako ta stranka ne bude nazočna oduzimanju djeteta, odluka će joj se dostaviti naknadno.

(2) Nenazočnost osobe kojoj treba oduzeti dijete ne sprječava provođenje ovršnih radnji.

(3) Ako se ovrha provodi protiv osobe na koju se ne odnosi odluka o ovrsi, toj osobi će se predati odluka o ovrsi i zapisnik o oduzimanju djeteta.

(4) Ako se ovrha provodi protiv osobe iz stavka 3. ovog članka ili protiv osobe koja nije nazočna ovršnim radnjama, te će se radnje provesti u nazočnosti dviju punoljetnih osoba.

(5) O vremenu i mjestu poduzimanja ovršnih radnji radi oduzimanja djeteta sud će po pravilima o osobnoj dostavi izvijestiti roditelja kojem treba predati dijete, a može pozvati i organ skrbništva da bude nazočan provođenju ovrhe.

3. Ovrha radi održavanja osobnih odnosa i neposrednih kontakata djeteta s roditeljem

Članak 369.

U ovršnom postupku radi održavanja osobnih odnosa djeteta i neposrednih kontakata s roditeljem s kojim dijete ne živi primjenjivat će se na odgovarajući način odredbe članaka 364. do 368. ovog zakona.

4. Ovrha radi uzdržavanja

Članak 370.

Za određivanje ovrhe i provedbe ovrhe radi ostvarivanja uzdržavanja iz plaće ili drugih stalnih novčanih primanja dužnika mjesno je mjerodavan, osim suda koji je opće mjesno mjerodavan za ovršenika, i sud koji je opće mjesno mjerodavan za poslodavca koji isplaćuje plaću odnosno za isplatitelja drugih stalnih novčanih primanja, te sud koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojem je donesena ovršna isprava.

Članak 371.

(1) Dužnik uzdržavanja može pred sudom, javnim bilježnikom, organom skrbništva ili poslodavcem, odnosno drugim isplatiteljem dati pristanak da se iznosi određeni za uzdržavanje isplaćuju iz plaće ili drugih stalnih novčanih primanja izravno osobi koja je u odluci suda označena kao primatelj uzdržavanja, bez provođenja ovršnog postupka.

(2) Ako dužnik daje pristanak iz stavka 1. ovog članka pred sudom, javnim bilježnikom ili organom skrbništva, oni će poslodavcu, odnosno drugom isplatitelju stalnih novčanih primanja odmah dostaviti izjavu ovršenika i odluku o uzdržavanju.

(3) Ako je dužnik dao pristanak iz stavka 1. ovog članka pred poslodavcem ili drugim isplatiteljem stalnih novčanih primanja, dužan mu je istodobno donijeti odluku o uzdržavanju.

(4) Na temelju pristanka dužnika poslodavac, odnosno drugi isplatitelj stalnih novčanih primanja dužan je kod svake isplate postupiti po odluci o uzdržavanju.

Članak 372.

Ako roditelj koji je na temelju pravomoćne sudske odluke ili nagodbe sklopljene pred organom skrbištva dužan pridonositi za uzdržavanje djeteta ne izvršava svoje obveze duže od tri mjeseca, organ skrbištva dužan je na prijedlog drugog roditelja ili po službenoj dužnosti, ako ocijeni da bi zbog toga bilo ugroženo uzdržavanje djeteta, poduzeti mjere osiguranja sredstva za privremeno uzdržavanje, sve dok roditelj, obveznik uzdržavanja, ne počne ponovno izvršavati svoje obveze.

5. Mjere osiguranja radi uzdržavanja

Članak 373.

(1) Mjere osiguranja prema odredbama ovog zakona su privremena mjera radi uzdržavanja i prethodna mjera radi uzdržavanja.

(2) Privremenu mjeru radi uzdržavanja sud može odrediti prije i u tijeku postupka u sporovima o uzdržavanju.

(3) Prethodnu mjeru radi uzdržavanja sud može odrediti nakon pravomoćnosti odluke kojom se dužniku nalaže davanje uzdržavanja, koja još nije ovršna.

(4) Privremenu mjeru radi uzdržavanja malodobnog djeteta ili punoljetnog djeteta iz stavka 2. članka 216. ovog zakona sud može odrediti u svakom postupku u kojem se po odredbama ovog zakona odlučuje o pravima i interesima djeteta.

Članak 374.

(1) Za određivanje i provođenje privremene mjere radi uzdržavanja mjesno je mjerodavan sud koji je mjerodavan za odlučivanje o tužbenom zahtjevu za uzdržavanje u prvom stupnju.

(2) Za određivanje i provođenje prethodne mjere radi uzdržavanja mjesno je mjerodavan sud koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojem je donesena odluka o uzdržavanju, koja još nije ovršna.

Članak 375.

(1) Privremena mjera radi uzdržavanja može se odrediti ako predlagatelj osiguranja učini vjerojatnim postojanje obveze uzdržavanja, te da bez donošenja te mjere postoji opasnost za njegove osobne ili druge važne interese, ili opasnost da će bez te mjere osiguranja protivnik osiguranja spriječiti ili znatno otežati ostvarivanje uzdržavanja.

(2) Prethodna mjera radi uzdržavanja može se odrediti ako predlagatelj osiguranja učini vjerojatnim da bi do nastupanja ovršnosti odluke kojom je naloženo davanje uzdržavanja bili dovedeni u opasnost njegovi osobni ili drugi važni interesi, ili bi bez te mjere osiguranja bilo spriječeno ili znatno otežano ostvarivanje uzdržavanja.

(3) Smatra se da postoji opasnost za osobne ili druge važne interese predlagatelja osiguranja ako se mjere osiguranja uzdržavanja određuju u korist malodobnog djeteta ili punoljetnog djeteta iz stavka 2. članka 216. ovog zakona, osim ako se tražbina odnosi na dio uzdržavanja u povećanom iznosu sukladno povećanim mogućnostima pojedinog roditelja.

(4) Kad se privremena mjera radi uzdržavanja određuje u postupku radi utvrđivanja materinstva ili očinstva, predlagatelj osiguranja treba učiniti vjerojatnim da je osoba, protiv koje se mjera određuje roditelj djeteta.

Članak 376.

(1) Privremene mjere osiguranja radi uzdržavanja malodobnog djeteta ili punoljetnog djeteta iz stavka 2. članka 216. ovog zakona sud će, ako za to postoji potreba, odrediti i provesti po službenoj dužnosti.

(2) U drugim slučajevima mjere osiguranja radi uzdržavanja sud može odrediti samo na prijedlog povjeritelja uzdržavanja.

(3) Organ skrbništva može podnijeti prijedlog za određivanje mjere osiguranja kad je prema odredbama ovog zakona ovlašten podnijeti prijedlog za ovrhu.

Članak 377.

(1) Privremenom mjerom radi uzdržavanja može se protivniku osiguranja naložiti davanje uzdržavanja u visini koja je prijeko potrebna za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba predlagatelja osiguranja, a može se odrediti i svaka druga mjera iz članka 271. Zakona o parničnom postupku.

(2) Prethodnom mjerom radi uzdržavanja može se protivniku osiguranja naložiti davanje uzdržavanja u visini koja je određena odlukom o uzdržavanju ili u manjem iznosu.

Članak 378.

(1) U odluci kojom se određuje mjera osiguranja sud će odrediti vrijeme trajanja te mjere.

(2) Kad je odluka o privremenoj mjeri radi uzdržavanja donesena prije pokretanja postupka o uzdržavanju, sud će tu odluku dostaviti osobi koja je ovlaštena pokrenuti postupak i odredit će rok u kojem treba podnijeti tužbu radi uzdržavanja.

Članak 379.

U postupcima radi određivanja i provođenja mjera osiguranja primjenjivat će se na odgovarajući način odredbe Zakona o parničnom postupku.

OSMI DIO

X. POSEBNI POSTUPCI

Postupak zaštite od nasilničkog ponašanja u obitelji

Članak 380.

(1) Pravo na zaštitu od nasilničkog ponašanja u obitelji imaju bračni partneri, izvanbračni partneri i svi članovi obitelji.

(2) Zaštitu od nasilničkog ponašanja dužni su pružiti policija, organ skrbništva i sud za prekršaje.

(3) Sve fizičke i pravne osobe dužne su odmah po saznanju za nasilničko ponašanje o tome dostaviti obavijest mjerodavnoj policijskoj upravi.

Članak 381.

Policijska uprava dužna je odmah po primitku obavijesti odstraniti i smjestiti u odgovarajuću ustanovu osobu koja se nasilnički ponaša ili od koje prijete opasnost od nasilničkog ponašanja.

Članak 382.

Postupak zaštite od nasilničkog ponašanja u obitelji je žuran i uredit će se posebnim zakonom Federacije.

DEVETI DIO

XI. KAZNENE ODREDBE

Članak 383.

(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 20.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj pravna osoba odnosno ustanova ako:

- a) primjerak zapisnika o priznanju očinstva bez odlaganja ne dostavi mjerodavnom matičaru (članak 56),
- b) odmah ne izvijesti organ skrbništva o upisu djeteta bez podataka o ocu (članak 66),
- c) ne pozove majku da izjavi koga smatra ocem djeteta (članak 67.),
- d) ne pozove osobu koju je majka označila ocem djeteta (članak 69.),
- e) primjerak zapisnika o priznanju očinstva ne dostavi mjerodavnom matičaru (članak 70.),
- f) ne dostavi zapisnik o zasnivanju posvojenja (članak 107.),
- g) ne dostavi pravomoćno rješenje o zasnivanju posvojenja mjerodavnom matičaru (članak 111.),
- h) ne dostavi rješenje o raskidu posvojenja mjerodavnom matičaru (članak 123.),
- i) ne izvijesti organ skrbništva o povredi prava djeteta, a naročito o nasilju, zlostavljanju, spolnim zloporabama i zanemarivanju djeteta (članak 154.),
- j) roditelju oduzme pravo živjeti s djetetom (članak 154.),
- k) ne izvijesti mjerodavnog matičara o stavljanju pod skrbništvo i o prestanku skrbništva ili ne izvijesti zemljišnoknjižni ured mjerodavnog suda radi upisa skrbništva u zemljišnu knjigu (članak 170.),
- l) ne poduzme mjere za zaštitu interesa šticećenika do imenovanja novog skrbnika (članak 184.),
- lj) ne izvijesti tražitelja uzdržavanja o zasnivanju novog radnog odnosa obveznika uzdržavanja (članak 248.),
- m) ne postupi po odluci o uzdržavanju kod svake isplate stalnih novčanih primanja (članak 371.),
- n) ne odstrani osobu koja se nasilnički ponaša ili od koje prijete opasnost od nasilničkog ponašanja (članak 381.).

(2) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovog članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi odnosno ustanovi.

(3) Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM bit će kažnjen za prekršaj službenik vjerske zajednice pred kojim je sklopljen brak prije sklopljenog braka pred matičarom.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 384.

(1) Postupak u predmetima u kojima do dana stupanja na snagu ovog zakona ne bude donesena prvostupajnska odluka suda ili organa skrbništva završit će se po odredbama ovog zakona.

(2) Postupak po redovitim i izvanrednim pravnim lijekovima u predmetima u kojima nije odlučeno do dana stupanja na snagu ovog zakona završit će se po odredbama ranijeg zakona.

(3) Ukoliko po redovitim i izvanrednim pravnim lijekovima prvostupanjnska presuda bude ukinuta, postupak će se voditi po odredbama ovog zakona.

(4) Presuda i rješenje koji su postali pravomoćni prije stupanja na snagu ovog zakona izvršit će se po ovom zakonu.

Članak 385.

Organ starateljstva je oslobođen plaćanja sudske pristojbe i troškova vještačenja u svim slučajevima pokretanja postupaka po službenoj dužnosti.

Članak 386.

Nepotpuno posvojenje zasnovano po odredbama Porodičnog zakona («Službeni list SR BiH», br. 21/79 i 44/89, kao i «Službeni list R BiH», br. 6/94 i 13/94) može se na zahtjev posvojitelja uskladiti s odredbama ovog zakona ako su uvjeti za zasnivanje potpunog posvojenja postojali u času zasnivanja nepotpunog posvojenja i ako postoje u času podnošenja zahtjeva.

Članak 387.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Porodičnog zakona («Službeni list SR BiH», br. 21/79 i 44/89, kao i «Službeni list R BiH», br. 6/94 i 13/94).

Članak 388.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH", a početak će se primjenjivati po proteku roka od šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

**PREDSJEDATELJ
DOMA NARODA
PARLAMENTA FEDERACIJE BIH**

Slavko Matić

**PREDSJEDATELJ
ZASTUPNIČKOGA DOMA
PARLAMENTA FEDERACIJE BIH**

Muhamed Ibrahimović